

NKK1.0912.18.2023.AP.9

Warszawa, 05 czerwca 2024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Jednostka kontrolowana: Narodowy Instytut Leków, ul. Chełmska 30/34, 00-725 Warszawa, zwany dalej „Instytutem” lub „NIL”.

Jednostka kontrolująca/departament: Ministerstwo Zdrowia, Departament Nadzoru i Kontroli, ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa.

Kontrolę przeprowadzili:

- Aleksandra Pawłowska – główny specjalista w Departamencie Nadzoru i Kontroli Ministerstwa Zdrowia, działająca na podstawie upoważnienia nr 335/2023 ważnego do dnia 17 stycznia 2024 r.;
- Ewa Szewczyk – główny specjalista w Departamencie Nadzoru i Kontroli Ministerstwa Zdrowia, działająca na podstawie upoważnienia nr 336/2023 ważnego do dnia 24 listopada 2023 r.;
- Wioletta Kot – Naczelnik w Departamencie Nadzoru i Kontroli Ministerstwa Zdrowia, działająca na podstawie upoważnienia nr 374/2023 ważnego do dnia 17 stycznia 2024 r.

Temat kontroli: Ocena sposobu komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami przez Narodowy Instytut Leków, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia spółki kapitałowej oraz wykonywania przez Instytut nadzoru właścicielskiego, a także realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia.

Okres objęty kontrolą:

- w zakresie oceny sposobu komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami przez Narodowy Instytut Leków, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia spółki kapitałowej oraz wykonywania przez Instytut nadzoru właścicielskiego: 2019 – 2022 r. z możliwością zaciągania informacji z okresów wcześniejszych i późniejszych, jeśli miało to związek z zakresem kontroli;
- w zakresie realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia: 2021 r. – III kwartał 2023 r.

Czynności kontrolne przeprowadzono w trybie zwykłym, na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹, dalej jako: „ustawa

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

o kontroli” oraz art. 35 ust. 1 i 2 i art. 36 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych², dalej jako: „ustawa o instytutach”.

Celem kontroli było dokonanie oceny komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami przez Narodowy Instytut Leków, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia spółki kapitałowej oraz wykonywania przez Instytut nadzoru właścicielskiego.

Ponadto, celem kontroli było dokonanie oceny realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia.

I. Ocena kontrolowanej jednostki.

Na ocenę ogólną funkcjonowania Instytutu w zakresie kontrolowanego obszaru składają się poniższe oceny częściowe.

Realizację zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia należy ocenić pozytywnie z zastrzeżeniami. W badanym obszarze ustalono, że w wyniku poprzedniej kontroli wydano 7 zaleceń pokontrolnych, jednak nie wszystkie z nich zostały zrealizowane. Instytut w badanym okresie podejmował działania w celu ich wdrożenia, a stan ich realizacji przedstawia się następująco.

Instytut podjął działania naprawcze, w wyniku których nastąpiła poprawa sytuacji finansowej, a mierzalnym efektem poprawy był na przykład dodatni wynik finansowy za 2023 r., który według wstępnych danych przekazanych przez Instytut w trakcie kontroli na dzień 15 stycznia 2024 r. wyniósł 5.104.223,11 zł. Na koniec III kwartału 2023 r. Instytut nie posiadał również zobowiązań wymagalnych, czyli takich, których termin płatności upłynął. W stosunku do 2022 r., kiedy to Instytut odnotował stratę w wysokości (-) 4.203.871.55 zł, inicjatywy naprawcze pozwoliły na odzyskanie rentowności Instytutu. Jednakże rozpoczęte działania naprawcze w obszarze osiągnięcia dodatniego wyniku finansowego wymagają kontynuacji w celu optymalizacji procesu finansowania działalności Instytutu w długiej perspektywie czasowej. Wobec czego zalecenie dotyczące kontynuacji działań naprawczych i restrukturyzacyjnych uznano jako w trakcie bieżącej realizacji.

W pełnym zakresie zostały zrealizowane 2 zalecenia pokontrolne dotyczące dostosowania regulaminu pracy Instytutu do obowiązujących przepisów prawa oraz bezwzględnego przestrzegania przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, w szczególności w zakresie przyznawania nagród za publikacje.

Za zrealizowane w części można uznać 2 zalecenia pokontrolne, w tym dotyczące dokonywania w sposób systematyczny oceny jakości i efektywności pracy pracowników innych niż zatrudnionych na stanowiskach naukowych i badawczo-technicznych. Instytut dokonał oceny jakości i efektywności pracy pracowników innych niż zatrudnionych na stanowiskach naukowych i badawczo-technicznych, niemniej jednak było to działanie jednorazowe i nie można go uznać za dokonywane w sposób systematyczny. W części zrealizowano również zalecenie pokontrolne dotyczące wyegzekwowania zwrotu nienależnie wypłaconych środków, tj. nagród za publikacje na rzecz Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych i Zastępcy Dyrektora ds. Badań Kontrolnych. Zastępca Dyrektora ds. Badań Kontrolnych zwróciła środki nienależnie pobrane, zaś środki wypłacone na rzecz Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych nie zostały wyegzekwowane.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 498, z późn. zm.

Nie zrealizowano 1 zalecenia pokontrolnego dotyczącego ustalania rocznych planów finansowych Instytutu w terminach umożliwiających ich realizację z początkiem roku. Na podstawie zbadanych dokumentów stwierdzono, że ustalenie, a następnie zaopiniowanie planu finansowego na 2022 r. oraz 2023 r. odbyło się w terminach uniemożliwiających gospodarowanie środkami od początku roku.

Za bezprzedmiotowe, z uwagi na wyczerpanie prawnych możliwości podjęcia skutecznych działań w sprawie, jak też uwzględniając zasadność ekonomiczną prowadzonych działań, należy uznać zalecenie odnoszące się do zrealizowania dotychczas niewykonanego zalecenia pokontrolnego wystosowanego w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia dotyczącego wyegzekwowania zwrotu nienależnie wypłaconych środków z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Sposób komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami przez Narodowy Instytut Leków, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia spółki kapitałowej oraz wykonywania przez Instytut nadzoru właścicielskiego oceniono negatywnie. Mając na uwadze ustalenia kontroli, należy zauważyć, że powstanie InnoNIL Sp. z o.o. nie było skutecznym narzędziem pozwalającym na transfer wyników badań naukowych lub prac rozwojowych do gospodarki.

Dyrektor NIL ustalił „Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami własności przemysłowej oraz zasady komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych Narodowego Instytutu Leków w Warszawie”, który został wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora NIL nr 5/2016 z dnia 21 stycznia 2016 r., dalej jako: „Zarządzenie nr 5/2016”. Powyższa regulacja wewnętrzna dotycząca zasad komercjalizacji wyników badań naukowych nie była zgodna z ustawą o instytutach. W szczególności, przedmiot komercjalizacji określony w Zarządzeniu nr 5/2016 jest szerszy niż ten określony w ustawie o instytutach.

Ponadto, zapisy Zarządzenia nr 5/2016 nie zabezpieczają w pełni interesów Instytutu w kontekście określenia dysponentów praw majątkowych do wyników prac badawczych, bowiem dopuszczono możliwość ich przeniesienia na rzecz podmiotu zewnętrznego. Takie uregulowanie powyższej kwestii, może wykluczać Instytut z ewentualnego procesu komercjalizacyjnego, a co za tym idzie roli potencjalnego beneficjenta korzyści. Ponadto, w ocenie zespołu kontrolującego, przeniesienie praw autorskich do rezultatów prac, pozbawia NIL kontroli nad eksploatacją wyników badań.

Jako nieprawidłowe należy ocenić dopuszczenie w Zarządzeniu nr 5/2016 możliwości utworzenia spółki kapitałowej, do zadań której należy w szczególności obejmowanie udziałów w innych spółkach kapitałowych. Rozwiązanie takie można rozpatrywać w kontekście obejścia przepisów ustawy o instytutach i obowiązku przewidzianego w art. 17 ust. 5 i 7 ww. ustawy. Zgodnie z ww. przepisami dopuszczalne jest jedynie, za zgodą ministra nadzorującego, tworzenie przez instytut spółek kapitałowych i obejmowanie lub nabywanie akcji i udziałów w takich spółkach oraz na wykonywanie praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach.

W badanym okresie, Instytut podejmował działania mające na celu wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych, jednakże nie przekazywał podmiotom trzecim wyników prac badawczych, które mogłyby podlegać komercjalizacji.

W celu rozwoju i komercjalizacji wyników badań naukowych Instytut powołał spółkę celową pod nazwą InnoNIL Sp. z o.o., dalej jako: „*InnoNIL Sp. z o.o.*” lub „*Spółka*”. Umowę Spółki zawarto w formie aktu notarialnego. Ministrowi Zdrowia nie przedłożono projektu aktu założycielskiego Spółki, a więc Minister nie miał wpływu na jego treść. 100% udziałów w kapitale zakładowym zostało objętych przez NIL, który pokrył je w całości wkładem pieniężnym. Poza wniesieniem wkładu na pokrycie kapitału zakładowego, Instytut nie zapewnił innych środków na finansowanie działalności Spółki. Instytut nie wniósł do Spółki wyników badań rozwojowych, które mogłyby zostać skomercjalizowane.

Cel utworzenia Spółki wskazany w akcie założycielskim został określony szerzej niż wynikało to ze zgody Ministra Zdrowia, przy jednoczesnym zawężeniu jej celu, jaki dopuszcza art. 17 ust. 5 ustawy o instytutach. Ponadto, przedmiot działalności Spółki, który ma się przyczyniać do realizacji celu, został także w akcie założycielskim szeroko określony. Przedmiot działalności spółki musi być związany z prowadzonymi przez instytut badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, o których mowa w art. 2 ust. 1-3 ustawy o instytutach, jednakże Spółka wskazała, że swoje cele będzie realizowała poprzez 20 zakresów działalności, w tym niezwiązanych z podstawową działalnością Instytutu. Tak określony przedmiot działalności Spółki wykracza poza ramy wyznaczone art. 17 ust. 6 ustawy o instytutach i tym samym narusza przepisy ustawowe w powyższym zakresie.

Organami Spółki są Zarząd i Zgromadzenie Wspólników. W Spółce nie powołano organu nadzorczego. W kontrolowanym okresie skład Zarządu był jednoosobowy. Członek Zarządu Spółki był powoływany i odwoływany uchwałą Zgromadzenia Wspólników. Nie określono sformalizowanych zasad postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu Spółki, a proces rekrutacji członków organu zarządzającego koordynował Dyrektor Instytutu. Podjęto działania mające na celu określenie wymogów, jakie musi spełniać kandydat na członka organu zarządzającego, poprzez zamieszczenie stosownych zapisów w akcie założycielskim, które były zbieżne z postanowieniami art. 22 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym³, dalej jako: „*ustawa o zasadach zarządzania mieniem państwowym*”, to jednak brak dokumentów potwierdzających kwalifikacje osób wchodzących w skład Zarządu Spółki, nie pozwala na potwierdzenie, że osoby te spełniały określone wymogi.

Członkom Zarządu przysługiwało wynagrodzenie, a zasady jego kształtowania ustalało Zgromadzenie Wspólników na mocy podjętych uchwał. Instytut jako podmiot wykonujący prawa z udziałów w Spółce zrealizował więc obowiązek, o którym mowa w art. 2 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁴.

NIL wykonywał uprawnienia i obowiązki wspólnika w spółce kapitałowej w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa, nie opracowując procedury dotyczącej sposobu i warunków wykonywania uprawnień i obowiązków wspólnika w spółce kapitałowej. Instytut uzyskał, zgodnie z art. 17 ust. 7 ustawy o instytutach, zgodę Ministra Zdrowia na wykonywanie przez NIL praw z tytułu posiadanych udziałów w InnoNIL Sp. z o.o. Złożony do Ministra Zdrowia przedmiotowy wniosek Instytutu był ogólny i dotyczył wykonywania wszelkich praw z tytułu posiadanych udziałów w Spółce, nie był ograniczony również czasowo. Instytut nie występował do Ministra Zdrowia o wyrażenie odrębnych zgód, przed podjęciem każdej odrębnej czynności stanowiącej wykonywanie praw z udziałów.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1302, z późn. zm.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1885, z późn. zm.

Spółka nie otrzymała od Instytutu wyników prac badawczych, które mogłyby podlegać komercjalizacji. Takie uwarunkowania ograniczyły więc możliwość osiągnięcia celu, dla którego InnoNIL Sp. z o.o. została utworzona. InnoNIL Sp. z o.o. podejmowała aktywność mieszczącą się w przedmiocie działalności określonym w akcie założycielskim, niemniej jednak była ona odległa od głównego celu jej utworzenia.

InnoNIL Sp. z o.o. podejmowała działania, których celem było prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, wykonywanie ekspertyz naukowo-badawczych oraz sporządzanie opracowań naukowych, a także obejmowała udziały w spółkach celowych, które powstawały w celu prowadzenia prac badawczych przez Instytut we współpracy z podmiotami trzecimi.

Analiza działalności Spółki wskazuje, że nie realizowała ona celu, dla którego została powołana, a oś jej działalności skupiała się na realizacji zleceń komercyjnych usług analitycznych będących w kompetencjach NIL.

Analiza danych finansowych na przestrzeni lat 2019 – 2022 wskazuje, że sytuacja finansowa InnoNIL Sp. z o.o. jest trudna i w zasadzie, za wyjątkiem 2020 r., pogarsza się z roku na rok. InnoNIL Sp. z o.o. w niedostatecznym stopniu kontroluje koszty i przychody. Pogarszająca się sytuacja finansowa Spółki, świadczy o braku realnych możliwości osiągnięcia celu, dla którego InnoNIL Sp. z o.o. została utworzona.

InnoNIL Sp. z o.o. utworzyła spółkę pod nazwą InnoCanabi Sp. z o.o. Z umowy InnoCannabi Sp. z o.o. nie wynika, jaki był cel jej utworzenia. Dodatkowo przedmiot działalności InnoCannabi Sp. z o.o. oraz InnoNIL Sp. z o.o. jest tożsamy. Zgodnie z wyjaśnieniami uzyskanymi w toku kontroli, InnoCannabi Sp. z o.o. została powołana w celu realizacji projektu badawczego, jednakże nie są prowadzone żadne prace w przedmiotowym zakresie. W tym kontekście wątpliwości budzi zasadność powołania podmiotu o podobnym zakresie działania, a ponadto skuteczność prowadzonej działalności.

II. Stan organizacyjno-prawny.

NIL jest instytutem badawczym, uczestniczącym w systemie ochrony zdrowia i działa na podstawie ustawy o instytutach oraz postanowień Statutu NIL zatwierdzonego przez Ministra Zdrowia w dniu 22 maja 2017 r.⁵

Przedmiotem działania Instytutu jest prowadzenie i udział w projektach badawczych krajowych i międzynarodowych, pracach naukowych, kontrolno-badawczych i usługowo-badawczych, opracowywanie opinii, ekspertyz, prowadzenie i rozwój baz danych, upowszechnianie wyników badań naukowych, pełnienie funkcji instytucji depozytowej materiału biologicznego. Instytut pełni również funkcję Narodowego Laboratorium Kontroli Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych jako OMCL.

Instytut jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, dalej jako: „KRS”, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0000140680. Instytut jest wpisany do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą,

⁵ 30 kwietnia 2021 r. Minister Zdrowia zatwierdził zmianę § 13 ust. 5 pkt 1 Statutu NIL przyjętą uchwałą nr 16/2021 Rady Naukowej Narodowego Instytutu Leków z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia zmian w Statucie Narodowego Instytutu Leków w Warszawie.

prowadzonego przez Wojewodę Mazowieckiego, numer księgi rejestrowej: 000000228298.

1. Struktura organizacyjna.

W kontrolowanym okresie NIL działał na podstawie regulaminu organizacyjnego, wprowadzonego Zarządzeniem Dyrektora Instytutu nr 34/2017 z dnia 19 września 2017 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Narodowego Instytutu Leków, dalej jako: „Regulamin organizacyjny”, wraz ze zmianami dokonany w kontrolowanym okresie⁶.

Regulamin organizacyjny określał wewnętrzną organizację, zakres zadań i tryb pracy komórek organizacyjnych NIL oraz zasady zarządzania Instytutem. Ponadto, Regulamin organizacyjny określał uprawnienia i odpowiedzialność poszczególnych komórek organizacyjnych, w tym zakres podległości pracowników.

Struktura organizacyjna Instytutu podzielona jest na pion: Kontrolno-Badawczy (OMCL), Naukowo-Badawczy, Organizacyjny oraz Administracyjno-Ekonomiczny, które realizują zadania odpowiadające przedmiotowi i zakresowi działania Instytutu. Szczegółowe zadania komórek organizacyjnych określają Rozdziały X–XIII Regulaminu organizacyjnego.

Organizacja Instytutu, oparta na pionach działalności, pozwoliła na stworzenie transparentnej struktury, gdzie działalność kontrolna jest odseparowana od działalności badawczo-rozwojowej.

Zauważenia wymaga, że w ramach prowadzonych działań restrukturyzacyjnych i naprawczych, prowadzone były analizy przydatności i efektywności pracy poszczególnych komórek organizacyjnych, co skutkowało zmianami w strukturze organizacyjnej NIL. Zmiany te miały na celu optymalizację struktury organizacyjnej i dostosowanie jej do aktualnych celów i zadań NIL. Dokonane zmiany, po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej Instytutu i zakładowych organizacji związkowych działających w NIL, znalazły odzwierciedlenie w Regulaminie organizacyjnym.

Dokonane zmiany szerzej opisano w części III w pkt. 4 niniejszego dokumentu.

2. Kierownictwo NIL.

Działalnością Instytutu zarządza Dyrektor przy pomocy Zastępców Dyrektora ds. Naukowych, ds. Badań Kontrolnych, ds. Administracyjno-Ekonomicznych oraz Głównego Księgowego.

Dyrektorem Instytutu od 22 grudnia 2022 r. jest Pani dr n. farm. Iza Książek. W okresie od 21 czerwca – 21 grudnia 2022 r. Pani dr Iza Książek pełniła obowiązki Dyrektora NIL. We wcześniejszym okresie, do dnia 21 czerwca 2022 r. funkcję Dyrektora pełniła Pani dr Anna Kowalczyk.

Pani dr Iza Książek, przed objęciem funkcji Dyrektora NIL, zajmowała stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Badań Kontrolnych. Obecnie stanowisko to jest nieobsadzone.

Funkcję Dyrektora ds. Naukowych od 1 marca 2021 r. pełni Pani dr hab. Małgorzata Kęsik-Brodacka. We wcześniejszym okresie, tj. od 17 lipca 2017 r. do 30 listopada 2021 r., funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych pełnił Pan prof. dr hab. Arkadiusz Szterk.

⁶ Zarządzenie Dyrektora NIL w sprawie zmiany Regulaminu organizacyjnego odpowiednio nr 31/2019 z dnia 26 listopada 2019 r., nr 24/2020 z dnia 28 sierpnia 2020 r., nr 29/2021 z dnia 28 grudnia 2021 r., nr 15/2022 z dnia 30 maja 2022 r.

Zastępcą Dyrektora ds. Administracyjno-Ekonomicznych od 1 września 2015 r. jest Pani Edyta Wołczyńska.

Funkcję Głównego Księgowego pełni Pani Renata Cellmer.

2.1. Wysokość wynagrodzeń osób kierujących NIL.

W toku kontroli zbadano wysokość wynagrodzenia miesięcznego Dyrektora NIL, Zastępców Dyrektora oraz Głównej Księgowej w aspekcie przestrzegania przepisów określonych w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁷, dalej jako: „*ustawa kominowa*”.

Ustawa kominowa ma zastosowanie do instytutów badawczych (art. 1 pkt 9 ustawy) i do ich dyrektorów (art. 2 pkt 1 ustawy), zastępców dyrektorów (art. 2 pkt 2 ustawy) oraz głównych księgowych (art. 2 pkt 4 ustawy). Zgodnie z dyspozycją art. 5 ust. 1 i 4 ustawy kominowej ww. osobom, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy lub rodzaju umowy cywilnoprawnej stanowiącej podstawę zatrudnienia, przysługuje wyłącznie wynagrodzenie miesięczne (z zastrzeżeniem, że tym osobom mogą być przyznawane świadczenia dodatkowe oraz nagroda roczna – art. 5 ust. 2 i 3 ustawy), a ilekroć w ustawie jest mowa o zatrudnieniu, rozumie się przez to świadczenie pracy lub usług związanych z zarządzaniem na rzecz podmiotu, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy lub rodzaju i treści umowy cywilnoprawnej zawartej z ww. osobą.

Zgodnie z art. 8 pkt 5 lit. a ustawy kominowej wysokość wynagrodzenia miesięcznego ww. osób zatrudnionych w instytucie badawczym utworzonym lub nadzorowanym przez ministra nie może przekroczyć sześciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 2136.

w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego⁸.

W odniesieniu do powyższego ustalono, jak poniżej.

Miesięczne wynagrodzenie, wypłacone w latach 2021 – 2023 (do września 2023 r.) osobom zarządzającym Instytutem, nie przekraczało wysokości wynagrodzenia określonej w art. 8 pkt 5 lit. a ustawy kominowej.

W toku kontroli ustalono, że osobom zarządzającym NIL przyznawano świadczenia dodatkowe, tj. nagrody roczne oraz nagrody jubileuszowe, zgodnie z ww. przepisami.

Pani dr Iza Książek otrzymała nagrodę roczną w styczniu 2021 r. oraz kwietniu 2022 r. oraz nagrodę jubileuszową w marcu 2021 r.

Pani Edyta Wołczyńska otrzymała nagrodę roczną w styczniu 2021 r. oraz kwietniu 2022 r. oraz nagrodę jubileuszową w lipcu 2021 r.

Pani dr hab. Małgorzata Kęsik-Brodacka otrzymała nagrodę roczną w kwietniu 2022 r. Ponadto, Minister Zdrowia⁹, w związku z realizowaniem projektu ze środków zewnętrznych, zwiększył ww. Pani wynagrodzenie miesięczne. W związku z powyższym, Pani dr hab. Małgorzata Kęsik-Brodacka w grudniu 2022 r., w okresie od marca do maja 2023 r. oraz w październiku 2023 r. otrzymała dodatkowe środki z tytułu grantu.

Pani Renata Cellmer otrzymała nagrodę roczną w styczniu 2021 r., kwietniu 2022 r. oraz sierpniu 2023 r.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

III. Realizacja zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia.

⁸ Wynagrodzenie miesięczne w 2021 r. mogło wynosić $5.367,71 \text{ zł} \times 6 = 32.206,26 \text{ zł}$. Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. z 2020 r., poz. 2400, z późn. zm.), w roku 2021 podstawę do ustalenia maksymalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2019 r. Zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2020 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2019 r., wynagrodzenie to wynosiło 5.367,71 zł.

Wynagrodzenie miesięczne w 2022 r i 2023 r. mogło wynosić: $5.655,43 \text{ zł} \times 6 = 33.923,85 \text{ zł}$.

Na podstawie art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. poz. 2445, z późn. zm.), a także art. 12 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. (Dz. U. 2022 r., poz. 2666, z późn. zm.) o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 r., w roku 2022 i w roku 2023, podstawę do ustalenia maksymalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w art. 8 ustawy kominowej, stanowiło przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2020 r. Zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2020 r., wynagrodzenie to wynosiło 5.655,43 zł.

⁹ Pismo NKM.560.148.2021.2.MZ z 2 grudnia 2021 r.

Minister Zdrowia przeprowadził w 2020 r. kontrolę Instytutu w zakresie funkcjonowania jednostki, w szczególności: realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia, polityki kadrowo-płacowej oraz gospodarowania środkami publicznymi. Kontrolą objęto okres 1 stycznia 2019 r. – 28 lutego 2020 r.

W wyniku kontroli wydano 7 zaleceń pokontrolnych, z czego:

- za w pełni zrealizowane należy uznać 2 zalecenia,
- za zrealizowane w części – 2 zalecenia;
- w trakcie bieżącej realizacji – 1 zalecenie;
- niezrealizowane – 1 zalecenie pokontrolne;
- bezprzedmiotowe – 1 zalecenie.

Stan realizacji zaleceń pokontrolnych przedstawia się jak poniżej.

1. Zrealizowanie dotychczas niewykonanego zalecenia pokontrolnego wystosowanego w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia dotyczącego wyegzekwowania zwrotu nienależnie wypłaconych środków z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

W toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia ustalono, że nie wyegzekwowano zwrotu nienależnie wypłaconych środków na rzecz Dyrektora Instytutu – Pana prof. dr hab. Zbigniewa Fijałka, Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych – Pana Wojciecha Ozimińskiego, Zastępcy Dyrektora ds. Badań Klinicznych – Pani Anny Kowalczyk, Zastępcy Dyrektora ds. Administracyjno-Ekonomicznych – Pani Edyty Wołczyńskiej, Głównej księgowej – Pani Renaty Cellmer, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Jak wyjaśniono, Instytut po otrzymaniu Wystąpienia pokontrolnego Ministra Zdrowia z dnia 27 października 2017 roku, znak: DNK.092.13.2016.10.ABo, w dniu 23 listopada 2017 r. w stosunku do ww. osób wystosował wezwania do zwrotu nienależnie wypłaconych środków. W odpowiedzi NIL otrzymał od Pana dr hab. Wojciecha Ozimińskiego, Pani dr Anny Kowalczyk, Pani Edyty Wołczyńskiej oraz Pani Renaty Cellmer odmowę zwrotu środków.

Ww. osoby złożyły analogiczne odpowiedzi, wskazujące na wygaśnięcie obowiązku zwrotu wypłaconych środków, podkreślając fakt, że NIL obsługiwany był przez wyspecjalizowane wsparcie księgowe i prawne, a ponadto wskazując, że otrzymane środki zostały przeznaczone na codzienną egzystencję i nie są już wzbogacone.

Ponadto, po otrzymaniu Wystąpienia pokontrolnego Ministra Zdrowia z dnia 26 listopada 2020 roku, znak: NNK1.0912.3.2020.1, Instytut w związku z nieuzyskaniem odpowiedzi na wezwanie od Pana prof. Zbigniewa Fijałka, w dniu 19 listopada 2020 r., ponownie wystosował wezwanie do zwrotu środków. W odpowiedzi na wezwanie prof. Zbigniew Fijałek zakwestionował zasadność roszczenia NIL, wskazując, że porozumienie dotyczące rozwiązania umowy o pracę z NIL, zawarte zostało zgodnie z zasadą zrzeczenia się wszelkich wzajemnych roszczeń pracownika wobec pracodawcy oraz pracodawcy wobec pracownika. Ponadto, prof. Zbigniew Fijałek argumentował odmowę zwrotu ww. środków faktem przyjęcia ich w dobrej wierze, a ich wypłata była dokonana i zatwierdzona zgodnie z obowiązującymi w Instytucie procedurami. Jednocześnie, wyjaśniono, że przyznane środki zostały skonsumowane.

Jednocześnie, NIL wyjaśnił, że zlecone zostało sporządzenie zewnętrznej opinii prawnej w zakresie zasadności dochodzenia wierzytelności od Pana prof. Zbigniewa Fijałka, Pana dr

hab. Wojciecha Ozimińskiego, Pani dr Anny Kowalczuk, Pani Edyty Wołczyńskiej oraz Pani Renaty Cellmer na drodze postępowania sądowego. Opinię prawną sporządziła

Zgodnie z opinią prawną wytoczenie powództwa przeciwko ww. osobom może wiązać się z dużym ryzykiem oddalenia powództwa NIL przez sąd. W przedmiotowej opinii podkreślono, że osoby wezwane wskazały, że pozostawały w przekonaniu, iż środki finansowe zostały im wypłacone prawidłowo i mogą tymi kwotami swobodnie dysponować. W konsekwencji, wskazując na brak świadomości, że muszą liczyć się z obowiązkiem zwrotu, zużyli otrzymane środki finansowe i utrzymują, że nie są wzbogaceni, zgodnie z art. 409 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks Cywilny.

W przedłożonej opinii prawnej podnoszono także kwestię przedawnienia roszczeń. Stosownie do art. 291 § 1 Kodeksu Pracy z dnia 26 czerwca 1974 r.¹⁰ „roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne”. Zauważenia wymaga, że ustalenia dotyczące nienależnie wypłaconych środków na rzecz wskazanych osób dotyczą okresu 1 stycznia 2014 r. – 31 grudnia 2016 r., wobec czego roszczenia te przedawniły się.

W konsekwencji uzyskanej opinii, NIL odstąpił od wytaczania powództw przeciwko ww. osobom, z uwagi na prawdopodobieństwo niewyegzekwowania wierzytelności i poniesienia kosztów procesu.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że Instytut podjął działania mające na celu wyegzekwowanie zwrotu nienależnie wypłaconych środków z naruszeniem przepisów ustawy kominowej, niemniej jednak nie były one skuteczne.

Wobec wyjaśnień złożonych przez NIL w toku kontroli, mając na względzie wyczerpanie prawnych możliwości podjęcia skutecznych działań w sprawie, jak też uwzględniając zasadność ekonomiczną prowadzonych działań, podejmowanie dalszych czynności w celu realizacji zalecenia w brzmieniu określonym w Wystąpieniu pokontrolnym Ministra Zdrowia z dnia 26 listopada 2020 roku, znak: NNK1.0912.3.2020.1, stało się bezprzedmiotowe.

2. Zrealizowanie dotychczas niewykonanego zalecenia pokontrolnego dotyczącego dokonywania w sposób systematyczny oceny jakości i efektywności pracy pracowników innych niż zatrudnionych na stanowiskach naukowych i badawczo-technicznych.

W toku kontroli ustalono, że w lipcu i sierpniu 2021 r. wykonana została pierwsza, próbna ocena wszystkich pracowników NIL, która objęła 147 pracowników. Celem wdrożenia w NIL Systemu Oceny Pracy było dostarczenie narzędzia do planowania i wsparcia pracownika w jego rozwoju oraz coraz lepszym wykonywaniu zadań.

Oceny pracowników Instytutu dokonano w 3 grupach, tj. pracownicy na stanowiskach obsługi (grupa 1), pracownicy na stanowiskach badawczo-technicznych, inżynieryjno-technicznych, administracyjno-ekonomicznych, bibliotecznych i dokumentacji naukowej (bez głównego specjalisty), a także na stanowisku naukowym asystenta (grupa 2) oraz pracownicy na stanowiskach Profesora, Profesora Instytutu, Adiunkta, Głównego Specjalisty oraz Kierownicy na ww. stanowiskach (grupa 3).

¹⁰ Dz.U. z 2023 r, poz. 1465.

Opracowano Poradnik dla Ocenianego oraz Poradnik dla Oceniającego, a także Arkusze Ocen.

Przeprowadzona ocena obejmowała okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. i dotyczyła wyników pracy oraz kompetencji. Zgodnie z przedstawionymi wynikami Oceny Pracy Instytutu, jakość merytoryczną oceniono na poziomie 95%, jakość wykonania i dyscyplina pracy – 97%, terminowość – 96%, zadania – 98%.

Jak wyjaśniono w toku kontroli, w związku ze zidentyfikowaniem elementów wymagających dalszych prac i konsultacji wewnętrznych kolejne oceny nie odbyły się. Podczas realizacji testowej oceny pracowników w NIL okazało się, że w części oceny „wyniki pracy”, pojawiły się problemy z właściwym sposobem definiowania zadań dla pracowników, w części oceny „kompetencja”, pojawiły się problemy z rozumieniem definicji poszczególnych kompetencji, co skutkowało błędnym przypisywaniem ich spełnienia. Zgodnie z wyjaśnieniami, największym problemem w ocenie, okazał się brak obiektywnego podejścia do oceny przez Kierowników. Ocena we wszystkich kryteriach była bliska 100% co jest statystycznie niemożliwe do uzyskania przy właściwym podejściu do oceny. Kolejną anomalią okazało się podwyższenie ocen przez Kierowników w porównaniu do Samooceny pracowników we wszystkich obszarach.

Podczas prowadzonych prac nad nowym Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy, opracowywane są kryteria kwalifikacji pracowników na stanowiska inżyniersko-techniczne oraz administracyjno-ekonomiczne. Element ten ma posłużyć do zmian w Systemie Oceny Pracy.

Mając na względzie ustalenia kontroli, zalecenie pokontrolne należy uznać za zrealizowane jedynie częściowo. Co prawda Instytut dokonał oceny jakości i efektywności pracy pracowników innych niż zatrudnionych na stanowiskach naukowych i badawczo-technicznych, niemniej jednak nie można uznać jej za dokonywaną w sposób systematyczny.

3. Kontynuacja działań naprawczych i restrukturyzacyjnych.

Zgodnie z wyjaśnieniami uzyskanymi w toku kontroli, ustalono, że Instytut w okresie 2021 r. – III kwartał 2023 r. zrealizował następujące działania naprawcze i restrukturyzacyjne:

- zlikwidowano z dniem 1 czerwca 2022 r. Zakład Farmakologii, będący w Pionie Naukowo-Badawczym. Zespół pracowników tworzący Zakład Farmakologii nie pozyskiwał środków na finansowanie badań naukowych i nie rozwijał nowych kierunków naukowych;
- zamknięta została zwierzętarnia działająca w obrębie Zakładu Farmakologii. Zwierzętarnia wymagała poczynienia znacznych nakładów finansowych, które pozwoliłyby przystosować pomieszczenia do wymogów stawianych przez obowiązujące przepisy. Pozyskanie środków zewnętrznych na pokrycie kosztów modernizacji zwierzętarni nie było możliwe, z uwagi na kwestie własności budynku, w którym prowadzona jest działalność NIL;
- w Pionie Kontrolno-Badawczym w Zakładzie Biochemii i Biofarmaceutyków oraz Zakładzie Leków Sfałszowanych i Wyrobów Medycznych z dniem 1 stycznia 2022 r. wydzielono dodatkowe laboratorium. Spodziewanym efektem zmiany, ma być udrożnienie przepływu zadań będących w kompetencjach Kierowników Laboratoriów, a co za tym idzie zwiększenie efektywności etapu przygotowywania analiz, zwiększenie nadzoru nad realizacją badań i szybkości wydawania protokołów po zakończeniu badań;

- dokonano zmiany w Regulaminie Organizacyjnym NIL, polegającej na obniżeniu wymaganego stanu zatrudnienia pracowników w laboratoriach, celem niewymuszania konieczności utrzymywania zatrudnienia na poziomie 5 pracowników i kierownika laboratorium, jeżeli obciążenie pracą tego nie wymaga;
- NIL został wpisany do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą w zakresie medycznego laboratorium diagnostycznego utworzonego do wykonywania testów w kierunku SARS-CoV -2¹¹;
- w celu zmniejszenia rotacji pracowników i zwiększenia efektywności pracy, w marcu 2021 r. wprowadzono Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy, który podwyższył wynagrodzenia pracownikom Instytutu;
- w 2022 r. podjęto decyzję o wypłacaniu pracownikom dodatku inflacyjnego w wysokości 700 zł brutto, celem zatrzymania zjawiska odejść pracowników, a w szczególnych przypadkach pracowników kluczowych dla utrzymania ciągłości zadań i kompetencji podniesiono wynagrodzenia;
- systematycznie monitorowany i optymalizowany był stan zatrudnienia w administracji z tytułu pojawiających się wakatów i odejść pracowników na emeryturę;
- w oparciu o rzeczywisty stwierdzony wskaźnik wzrostu cen dostaw i usług oraz z tytułu konieczności utrzymania dodatku inflacyjnego do wynagrodzeń, dokonano podniesienia kosztów usług świadczonych przez NIL w ramach działalności analitycznej;
- pozyskano dodatkowe środki finansowe, w szczególności w 2021 r. dodatkową subwencję z Ministerstwa Edukacji i Nauki, dalej jako: „MEiN”, na kwotę 1.116.000 zł na rozszerzenie badań naukowych, dodatkową subwencję z MEiN na kwotę 3 mln zł, w 2022 r., w ramach złożonego do Ministerstwa Zdrowia wniosku inwestycyjnego, dokonano zakupu aparatury badawczej dla działalności kontrolnej w kwocie 1.731.583,45 zł, w 2023 r. pozyskano finansowanie, w ramach złożonych do Ministerstwa Zdrowia wniosków inwestycyjnych na zakup aparatury badawczej dla działalności kontrolnej i referencyjnej na kwotę 4,5 mln zł;
- zakupiono aparaturę badawczą dla działalności kontrolnej ze środków własnych NIL na kwotę ok 2,3 mln zł, z płatnością rozłożoną na 36 rat;
- pozyskano z Fundacji WOŚP specjalistyczną aparaturę dla prowadzonej przez NIL działalności Ośrodków Referencyjnych KOROUN i KORLD na kwotę ponad 2 mln.

Instytut opracował również sformalizowany dokument stanowiący „Program restrukturyzacyjny”, określający obszary wymagające poprawy. Dokument wyznacza 5 obszarów, w ramach których podjęte działania przyczynić się mają do uzyskania wymiernych efektów finansowych. Instytut zaplanował:

- 1) Przegląd kosztochłonności usług i dostosowanie cennika NIL do rzeczywistych potrzeb finansowych jednostki oraz aktualizacja w kolejnych latach;
- 2) Optymalizację stanu zatrudnienia w administracji i dziale technicznym (oszczędności);
- 3) Przegląd efektywności naukowo-przychodowej pracowników NIL wraz z decyzją o dalszym zatrudnieniu (oszczędności);
- 4) Inwestycję w aparaturę badawczą (zysk z wykorzystania);
- 5) Zmianę taryfikatora wynagrodzeń pracowników NIL (koszt).

Zgodnie z powyższymi wyjaśnieniami, część założeń ww. Programu restrukturyzacyjnego jest w trakcie zaawansowanej realizacji, co przynosi wymierne efekty.

¹¹ Nr księgi rejestrowej: 000000228298.

W wyniku analiz przydatności i efektywności pracy, a także przy ciągłym monitorowaniu potrzeb kadrowych, zarówno na poziomie efektywnościowym, jak i kompetencyjnym, Instytut zanotował spadek liczby zatrudnionych pracowników i zmniejszenie liczby etatów. Na dzień 1 stycznia 2021 r. zatrudnionych było 216 osób (209,308 etatu), na dzień 31 grudnia 2021 r. – 212 osób na 205,641 etatu, na dzień 31 grudnia 2022 r. – 197 osób na 190,716 etatu, a na dzień 30 września 2023 r. zatrudnione były 194 osoby na 186,241 etatu.

W tym kontekście zauważenia również wymaga, że wprowadzając rozwiązania dotyczące wynagrodzeń pracowników NIL, na koniec badanego okresu spadła w Instytucie fluktuacja kadr, która w 2021 r. wynosiła 12,5%, a na koniec III kwartału 2023 r. – 9%.

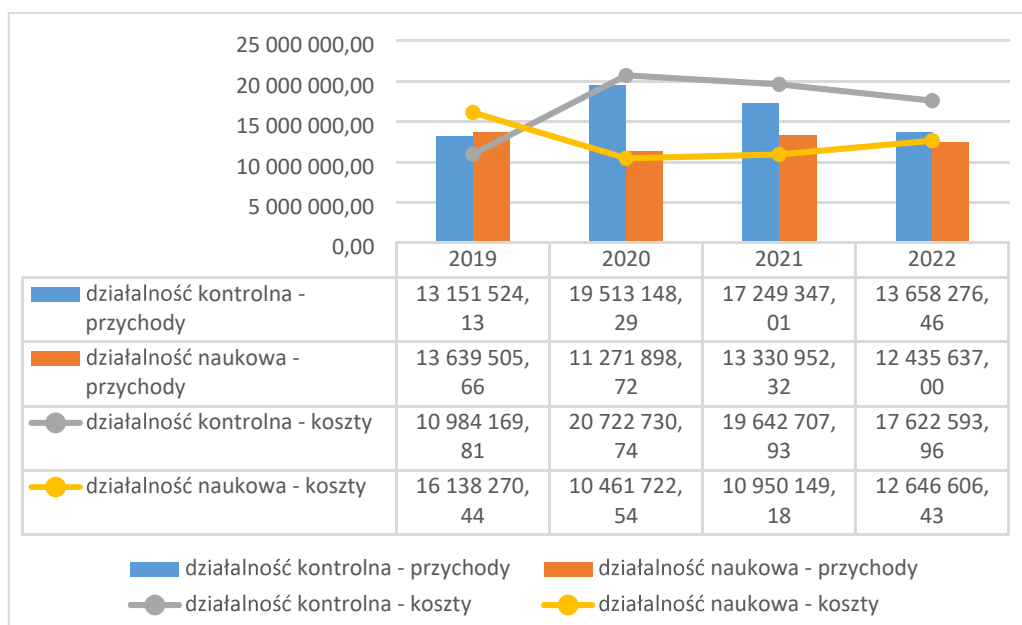
Ponadto, w wyniku analiz ekonomicznych i szacowania perspektyw efektywnego wykorzystania zakresu działalności danej jednostki organizacyjnej Instytutu, przeprowadzona została optymalizacja struktury organizacyjnej NIL, co przyczyniło się do wygenerowania oszczędności przy utrzymaniu poziomu efektywności pracy w NIL.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że podejmowane działania przyczyniły się do poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej Instytutu, poprzez odnotowanie dodatniego wyniku finansowego za 2023 r., który według wstępnych danych przekazanych przez Instytut w trakcie kontroli na dzień 15 stycznia 2024 r., wyniósł 5.104.223,11 zł. Na koniec III kwartału 2023 r. Instytut nie posiadał zobowiązań wymagalnych.

W stosunku do 2022 r., kiedy Instytut odnotował stratę netto w wysokości (-) 4.203.871.55 zł, inicjatywy naprawcze pozwoliły na odzyskanie rentowności Instytutu.

Niezależnie od powyższego, nie można pominąć faktu, że działalność Instytutu w kontrolowanym okresie nie koncentrowała się na działalności naukowej, a główną aktywność NIL, stanowiła działalność kontrolna jakości produktów leczniczych.

Wykres. Przychody i koszty z tytułu działalności naukowej i kontrolnej NIL w latach 2019 - 2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez NIL przy piśmie z dnia 17 stycznia 2024 r., znak: DN/425/15/23.

Analizując powyższe dane, należy zauważyć, że co prawda przychody z działalności kontrolnej w ostatnich 3 okresach przewyższają przychody z działalności naukowej, to jednak od 2020 r. zaobserwować można ich systematyczny spadek. Ponadto, działalność kontrolna generuje co roku straty, począwszy od 2020 r. kiedy to strata wyniosła (-)1.209.582,45 zł, a w 2021 r. (-)2.393.360,92 zł, w 2022 r. (-)3.964.317,50 zł.

Jednocześnie przychody z działalności naukowej w latach 2019-2022 ulegały wahaniom, niemniej jednak wykazują tendencję spadkową. Odnosząc się do kosztów działalności naukowej, to również ulegały one zmianom i co prawda w latach 2020-2021 pozwoliły wygenerować zysk, to już w 2022 r. odnotowano stratę.

Polityka Instytutu w aspekcie naukowym wskazuje, że Instytut nie wykorzystywał w pełni swojego potencjału naukowo-badawczego. Jednakże mając na względzie sytuację finansową Instytutu, do tego stanu rzeczy przyczynić się mógł brak odpowiednich środków na działalność naukową, przy jednoczesnym niskim współczynniku sukcesu w pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

W ramach przeprowadzonej w 2022 r. przez MEiN ewaluacji jednostek naukowo-badawczych za lata 2017-2021 NIL oceniany był w dwóch dyscyplinach: nauki farmaceutyczne i nauki medyczne, dla których uzyskał kategorię A.

W wyniku realizacji działalności naukowej w 2022 r. pracownicy NIL opublikowali 75 artykułów naukowych, których łączny współczynnik wpływu Impact Factor na podstawie Web of Science, dalej jako: „IF”, wyniósł: 494,4, a wskaźnik efektywności (tj. IF/ liczba publikacji) wyniósł: 6,6. W porównaniu do lat poprzednich, wskaźniki wpływu i efektywności wzrosły, bowiem IF w 2021 r. wyniósł 301,5, w 2020 r. – 212,2 w 2019 r. – 214,5, zaś średnia wartość punktów IF przypadająca na jedną publikację w 2021 r. kształtowała się na poziomie 4,6, w 2020 r. – 4,1, a w 2019 r. – 3,6.

W badanym okresie, Instytut realizował ze środków subwencji przekazanej przez MEiN, w 2020 r. – 13 tematów naukowych i badawczych, w 2021 r.- 12, zaś w 2022 r. – 11, a realizacja tych zadań wykazuje tendencję spadkową.

W ramach działalności naukowej Instytutu w 2022 r. realizowano 13 projektów finansowanych zewnątrznie, w tym 12 finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki i 1 finansowany ze środków Unii Europejskiej. Łączna wartość projektów realizowanych w roku 2022 wyniosła 1.201.476,59 zł, czyli mniej niż w poprzednich latach kiedy wartości te wynosiły odpowiednio: 2021 r. 16 projektów na łączną kwotę 3.382.737,00 zł, w 2020 r. 9 projektów w łącznej wysokości 2.524.486,11 zł, w 2019 r. 8 projektów o wartości 1.877.569,00 zł.

W 2022 r. NIL złożył 16 wniosków grantowych do Narodowego Centrum Nauki oraz 1 wniosek w ramach Wirtualnego Instytutu Badawczego. Skutecznie pozyskano jedynie 2 nowe projekty finansowane z funduszy Narodowego Centrum Nauki na kwotę 419.840 zł.

Biorąc pod uwagę ww. podjęte przez Instytut działania zmierzające do poprawy sytuacji finansowej, należy podkreślić, że rozpoczęte działania naprawcze w obszarze osiągnięcia dodatniego wyniku finansowego wymagają kontynuacji w celu optymalizacji procesu finansowania obszarów kontrolno-badawczego oraz naukowo-badawczego działalności Instytutu w perspektywie długoterminowej.

Jednocześnie mając na względzie zakres kompetencji Instytutu, określony w art. 2 ustawy o instytutach, zasadnym jest również podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia działalności naukowej i badawczo-rozwojowej NIL.

4. Bezwzględne przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, w szczególności w zakresie przyznawania nagród za publikacje.

Zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Szczegółowe informacje w przedmiotowym zakresie przedstawiono w części II w pkt. 2.1 niniejszego dokumentu.

5. Wyegzekwowanie zwrotu nienależnie wypłaconych środków, tj. nagród za publikacje na rzecz Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych i Zastępcy Dyrektora ds. Badań Kontrolnych.

W konsekwencji stwierdzenia w Wystąpieniu pokontrolnym Ministra Zdrowia z dnia 26 listopada 2020 roku, znak: NNK1.0912.3.2020.1, nieprawidłowości w zakresie nienależnego wypłacenia środków tytułem nagród za publikację na rzecz Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych – Pana Arkadiusza Szterka oraz Zastępcy Dyrektora ds. Badań Kontrolnych – Pani Izy Książek, NIL poinformował, że w dniu 9 grudnia 2020 r. zostały wystosowane w stosunku do ww. osób wezwania do zwrotu tych środków.

W odpowiedzi na wezwanie, Instytut otrzymał od Pana prof. Arkadiusza Szterka informację wskazującą na wygaśnięcie obowiązku zwrotu wypłaconych środków. Pan prof. Arkadiusz Szterk w odmowie zwrotu środków wskazał, że NIL obsługiwany był przez osoby merytoryczne, które zawodowo zajmowały się kwestiami wynagrodzeń, wobec czego przyjął założenie, że środki zostały mu wypłacone prawidłowo i kwotami tymi może swobodnie dysponować. Ponadto, wyjaśnił, że środki przeznaczył na codzienne wydatki związane funkcjonowaniem, podkreślając, że nie jest wzbogacony.

Dodatkowo, zauważenia wymaga, że nienależnie środki na rzecz Pana prof. Arkadiusza Szterka zostały wypłacone w 2019 r., a stosownie do art. 291 § 1 Kodeksu Pracy z dnia 26 czerwca 1974 r.¹², dalej jako: „Kodeks pracy”, *roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.*

Zastępca Dyrektora ds. Badań Kontrolnych Pani Iza Książek zwróciła środki w kwocie [REDAKTOWANO] zgodnie z wezwaniem.

Mając na uwadze powyższe, przedmiotowe zalecenie należy uznać za zrealizowane częściowo.

W części zalecenia pokontrolnego w brzmieniu określonym w Wystąpieniu pokontrolnym Ministra Zdrowia z dnia 26 listopada 2020 roku, znak: NNK1.0912.3.2020.1 dotyczącej braku wyegzekwowania środków wypłaconych na rzecz ówczesnego Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych, podejmowanie dalszych czynności w sprawie jest bezprzedmiotowe, z uwagi na wyczerpanie prawnych możliwości podjęcia skutecznych działań w sprawie, jak też uwzględniając zasadność ekonomiczną prowadzonych działań.

6. Dostosowanie regulaminu pracy Instytutu do obowiązujących przepisów prawa.

¹² Dz.U. z 2023 r, poz. 1465.

W toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia ustalono, że zapisy Regulaminu Pracy Instytutu zawierały nieaktualne zapisy dotyczące niewykorzystanego urlopu, czym naruszyły art. 168 Kodeksu pracy.

W dniu 5 maja 2023 r., na mocy Zarządzenia nr 17/2023 z dnia 20 kwietnia 2023 r. Dyrektora NIL w sprawie wprowadzenia Regulaminu Pracy Narodowego Instytutu Leków, wprowadzony został nowy Regulamin Pracy NIL. Dokument ten zawierał wszystkie elementy określone w art. 104¹ Kodeksu pracy.

Wobec powyższego, zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

7. Ustalanie rocznych planów finansowych Instytutu w terminach umożliwiających ich realizację z początkiem roku.

Zgodnie z art. 18 ust. 10-12 ustawy o instytutach, podstawą gospodarowania środkami Instytutu jest roczny plan finansowy ustalany przez dyrektora po zasięgnięciu opinii rady naukowej. Roczny plan finansowy obejmuje:

- 1) przychody własne;
- 2) subwencje i dotacje z budżetu państwa;
- 3) koszty, w tym:
 - a) wynagrodzenia i naliczane od nich składki,
 - b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,
 - c) koszty majątkowe.

W toku kontroli ustalono, że Dyrektor Instytutu ustaliła założenia do planów finansowych NIL na rok 2021, 2022 oraz 2023, odpowiednio 4 grudnia 2020 r., 1 lutego 2022 r. i 16 stycznia 2023 r., które następnie zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową Instytutu, zgodnie z art. 29 ust. 2 pkt 9 ustawy o instytutach badawczych, co zostało wyrażone odpowiednio w:

- Uchwale nr 36/2020 Rady Naukowej Narodowego Instytutu Leków z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zaopiniowania Planu Finansowego NIL na rok 2021;
- Uchwale nr 3/2022 Rady Naukowej Narodowego Instytutu Leków z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Finansowego NIL na rok 2022;
- Uchwale nr 3/2023 Rady Naukowej Narodowego Instytutu Leków z dnia 9 lutego 2023 r. w sprawie zaopiniowania Planu Finansowego NIL na rok 2023.

Założenia do planu finansowego na poszczególne lata objęte kontrolą, które przedkładano Radzie Naukowej NIL do zaopiniowania, obejmowały planowane przychody (w podziale na przychody z działalności kontrolno-badawczej, naukowej, badawczo-rozwojowej, operacyjnej, finansowej), planowane koszty (w podziale na koszty bezpośrednie, z pozostałej działalności operacyjnej, finansowej), planowany wynik finansowy oraz informacje o planowanych zakupach aparatury naukowo-badawczej ze środków własnych Instytutu i planowanych remontach i pracach modernizacyjnych pomieszczeń ze środków własnych Instytutu.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 18 ust. 10 ustawy o instytutach, podstawą gospodarowania środkami Instytutu jest roczny plan finansowy. W ustawie o instytutach brak jest podstaw prawnych działania Instytutu w oparciu o założenia do planu finansowego. Przekazane dokumenty, stanowiące założenia do planu finansowego, nie spełniały wymogów przewidzianych dla planu finansowego, określonych w art. 18 ust. 11 ustawy o instytutach i nie zawierały jego obligatoryjnych elementów.

Ponadto, Rada Naukowa Instytutu, pomimo ciążącego na niej obowiązku opiniowania rocznego planu finansowego, o którym mowa w art. 29 ust. 2 pkt 9 ustawy o instytutach, w latach objętych kontrolą, przedstawiała pozytywną opinię o założeniach do planu finansowego. Dodatkowo należy zauważyć, że Rada Naukowa Instytutu w 2022 r. dokonała zatwierdzenia założeń do planu finansowego. Niemniej jednak do podjęcia czynności przez Radę Naukową NIL wskazano podstawę prawną dotyczącą opiniowania rocznego planu finansowego, tj. art. 29 ust. 2 pkt 9 ustawy o instytutach, wobec czego posłużenie się stwierdzeniem „zatwierdzenie planu finansowego” uznaje się za błąd redakcyjny, wskazujący na brak należytej staranności działań.

Mając na uwadze powyższe ustalenia kontroli, należy zauważyć że pomimo stwierdzonych błędów o charakterze formalno-prawnym, Instytut nie podejmował działań, których celem było umożliwienie realizacji planów finansowych na lata 2022-2023 od początku roku obrotowego. Dyrektor Instytutu ustalała założenia do planów finansowych, a Rada Naukowa opiniowała przedmiotowe dokumenty, w terminach uniemożliwiających gospodarowanie środkami od początku roku.

W tym kontekście, nie można zgodzić się z twierdzeniem Instytutu, że „brak jest ustawowych terminów ustalenia planu finansowego instytutu badawczego”¹³. Co prawda ustawa o instytutach nie określa wprost terminów ustalania planów finansowych, niemniej jednak wskazuje, że są one podstawą gospodarowania środkami Instytutu. Podkreślić należy, że zasady (polityka) rachunkowości NIL, wprowadzona Zarządzeniem nr 9/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. Dyrektora NIL w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w § 1 wskazuje, że rokiem obrotowym w Instytucie będzie 12 miesięcy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia każdego roku kalendarzowego. Z uwagi na fakt, że w NIL rok obrotowy jest rokiem kalendarzowym, plan finansowy jednostki powinien obowiązywać od początku roku, tj. przed podjęciem realizacji operacji gospodarczych o charakterze finansowym w danym roku obrotowym.

Powyższe działanie należy ocenić negatywnie z punktu widzenia legalności i rzetelności działań.

Zalecenie nie zostało zrealizowane.

IV. Wdrażanie przez Instytut wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

1. Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

Dyrektor NIL ustalił „Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych Narodowego Instytutu Leków w Warszawie”, który został wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora NIL nr 5/2016 z dnia 21 stycznia 2016 r., dalej jako: „Zarządzenie nr 5/2016”.

Na posiedzeniu Rady Naukowej w dniu 22 grudnia 2015 r., Rada Naukowa NIL pozytywnie zaopiniowała ww. dokument, podejmując Uchwałę nr 34/2015 w sprawie opinii dotyczącej Regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych Narodowego Instytutu Leków w Warszawie.

Od momentu wprowadzenia Zarządzenia nr 5/2016, dokument nie był zmieniany.

¹³ Pismo NIL nr DN/425/8/23 z dnia 20 grudnia 2023 r.

W § 1 Zarządzenia nr 5/2016 wprowadzono definicję komercjalizacji, zgodnie z którą jest to zespół czynności polegających na udostępnieniu innym podmiotom posiadanych przez Instytut dóbr niematerialnych lub praw do nich w celu uzyskania przez Instytut korzyści majątkowych. W § 8 ust. 2 Zarządzenia nr 5/2016 określono, że komercjalizacja polega na:

- 1) udostępnieniu wyniku osobie prawnej lub fizycznej za wynagrodzeniem, a w szczególności przez udzielenie licencji na korzystanie z tego wyniku;
- 2) przeniesieniu prawa własności do tego wyniku na osobę prawną lub fizyczną za wynagrodzeniem;
- 3) sprzedaży lub dzierżawieniu przedmiotu, na którym utrwalony został utwór autorski, osobie prawnej lub fizycznej;
- 4) utworzeniu spółki z udziałem Instytutu, w której będzie komercjalizowany wynik badania.

§ 3 ust. 1 Zarządzenia nr 5/2016 wskazuje, że umowa, której celem jest uzyskanie wyniku badania, zawierana przez Instytut ze zleceniobiorcą, będącym osobą prawną lub fizyczną, co do zasady powinna zawierać postanowienia określające, że prawa majątkowe do tego wyniku przysługują Instytutowi. § 3 ust. 4 Zarządzenia nr 5/2016 precyzuje, że regulamin nie ma zastosowania m.in. do wyników badań powstałych na podstawie umowy ze stroną finansująca lub współfinansująca badania lub prace, przewidującej zobowiązanie do przeniesienia praw do wyników badań na rzecz tej strony lub na rzecz innego podmiotu niż strona umowy.

W przypadku prac badawczych realizowanych na zlecenie podmiotów zewnętrznych, takie określenie dysponentów praw majątkowych do ich wyników, nie zabezpiecza interesów Instytutu. Uregulowanie przynależności praw majątkowych do rezultatów badawczych w sposób przewidziany w Zarządzeniu nr 5/2016, może wykluczać Instytut z ewentualnego procesu komercjalizacyjnego, a co za tym idzie roli potencjalnego beneficjenta korzyści. Ponadto, w ocenie zespołu kontrolującego, przeniesienie praw autorskich do rezultatów prac, pozbawia NIL kontroli nad eksploatacją wyników badań.

Na podstawie § 7 Zarządzenia nr 5/2016 tworzy się rejestr dóbr niematerialnych, w szczególności dóbr własności przemysłowej Instytutu, w którym uwidacznia się zgłoszenia, decyzje o ochronie, uzyskanie lub nieuzyskanie tej ochrony, wygaśnięcie ochrony i jego przyczyny, a także formy komercjalizacji.

W toku kontroli przedłożono rejestr zgłoszeń patentowych i uzyskanych patentów przez NIL w latach 2019 – 2022, z którego wynika, że w kontrolowanym okresie uzyskano ochronę patentową dla 9 zgłoszeń, których twórcą lub współtwórcą byli pracownicy NIL¹⁴.

§ 11 Zarządzenia nr 5/2016 wskazuje, iż w celu komercjalizacji dóbr niematerialnych NIL może utworzyć spółkę kapitałową, do zadań której należy w szczególności obejmowanie udziałów w innych spółkach kapitałowych lub tworzenie spółek kapitałowych, które powstają dla wdrożenia wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych w ramach Instytutu. W celu realizacji zadań, Instytut przekazuje spółce celowej w formie aportu prawa na dobrach niematerialnych, w szczególności uzyskane prawa własności przemysłowej.

Należy zauważyć, że § 11 Zarządzenia nr 5/2016 nie jest zgodny z przepisami ustawy o instytutach. Co prawda ustawa o instytutach w art. 17 ust. 5 dopuszcza tworzenie spółek

¹⁴ Pismo NIL nr DN/425/2/23 z dnia 1 grudnia 2023 r.

kapitałowych lub objemowanie lub nabywanie akcji i udziałów w takich spółkach, niemniej jednak ich celem jest komercjalizacja wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, a także prowadzenie działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki oraz pozyskiwania środków finansowych na działalność statutową, a nie jak wskazano w Zarządzeniu nr 5/2016 jako główny cel – objemowanie udziałów w innych spółkach kapitałowych lub tworzenie spółek kapitałowych, które powstają dla wdrożenia wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych w ramach Instytutu.

Powyższa możliwość została również wprowadzona do aktu założycielskiego InnoNIL Sp. z o.o., gdzie w § 5 dopuszczono możliwość tworzenia oddziałów i przedstawicielstw, zakładanie przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych na terytorium Rzeczypospolitej i zagranicą, jak również uczestniczenie w innych krajowych i zagranicznych podmiotach, spółkach i organizacjach gospodarczych.

Mając na względzie fakt, że InnoNIL Sp. z o. o. została utworzona przez państwową osobę prawną posiadającą 100% udziałów, konstrukcja tworzenia kolejnych spółek, może prowadzić do utraty kontroli NIL nad działaniami podejmowanymi przez kolejne podmioty.

Dodatkowo, rozwiązanie takie można rozpatrywać w kontekście obejścia obowiązku przewidzianego w art. 17 ust. 5 oraz ust. 7 ustawy o instytutach, polegającego na konieczności uzyskania przez instytut zgody ministra nadzorującego na tworzenie spółek kapitałowych i objemowanie lub nabywanie akcji i udziałów w takich spółkach oraz na wykonywanie praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach.

Wskazać należy, iż o ile Instytut uzyskał zgodę Ministra Zdrowia na utworzenie InnoNIL Sp. z o.o., to już w przypadku tworzenia kolejnych spółek przez InnoNIL Sp. z o.o., nie wymaga analogicznej zgody.

Dodatkowo należy zauważyć, że przedmiot komercjalizacji określony w Zarządzeniu nr 5/2016 jest szerszy niż ten określony w ustawie o instytutach badawczych. Ww. Zarządzenie odnosi się do komercjalizacji „dóbr niematerialnych lub praw do nich”, gdy tymczasem ustawa o instytutach badawczych odnosi się do komercjalizacji „wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami”.

2. Działania wdrażające wyniki badań naukowych i prac rozwojowych realizowane przez Instytut.

W kontrolowanym okresie Instytut podejmował działania wdrażające wyniki badań naukowych i prac rozwojowych.

W latach 2019 – 2022 uzyskano ochronę patentową dla 9 zgłoszeń, których twórcą lub współtwórcą byli pracownicy NIL.

W badanym okresie Instytut przygotował 7 ekspertyz i opracowań naukowych na zlecenie przedsiębiorców i organizacji gospodarczych.

Ponadto, NIL wdrożył wyniki badań prowadzonych w ramach Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków, dalej jako: „NPOA”. Efektem działalności w ramach realizowanego w NIL programu polityki zdrowotnej Ministra Zdrowia było wydanie sześciu Rekomendacji NPOA, stanowiących szeroki zbiór wytycznych wdrażanych w diagnostyce, terapii i kontroli zakażeń bakteryjnych. Rekomendacje powstały na podstawie wyników własnych prac badawczych w zakresie epidemiologii zakażeń i lekowrażliwości drobnoustrojów. Bezpośrednimi odbiorcami zaleceń są lekarze wielu specjalności oraz szpitalne zespoły ds.

antybiotykoterapii i kontroli zakażeń, ale też kadra kierownicza w ochronie zdrowia wszystkich szczebli.

Instytut w badanym okresie wdrożył również wyniki badań prowadzonych w ramach działalności Ośrodków Referencyjnych: Krajowego Ośrodka Referencyjnego ds. Lekowrażliwości Drobnoustrojów, dalej jako: „KORLD” oraz Krajowego Ośrodka Referencyjnego ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego, dalej jako: „KOROUN”. Prowadzone badania i doświadczenie KORLD stały się podstawą do wdrożenia zaleceń kontroli zakażeń i rekomendacji diagnostycznych oraz analiz epidemiologicznych na poziomie krajowym i europejskim. Wdrożone działania na rzecz podnoszenia jakości diagnostyki mikrobiologicznej bezpośrednio wpływają na postępowanie personelu medycznego, szczególnie diagnostów laboratoryjnych. Działania prowadzone w ramach KORLD zostały wdrożone przez Inspekcję Sanitarną i zespoły zakażeń szpitalnych do skutecznego rozpoznania pojawiania się nowego mechanizmu oporności, ograniczaniu zasięgu i wygaszaniu ognisk epidemicznych. Z kolei KOROUN jako jedyny w kraju dostarcza dane charakteryzujące populacje pozaszpitalnych drobnoustrojów inwazyjnych. Są one wykorzystywane przez ECDC oraz w podejmowaniu decyzji przez właściwe służby, np. przy kreowaniu polityki szczepień lokalnych i państwa. Wyniki typowania serologicznego i badań wrażliwości pneumokoków są wykorzystywane w kryterium jakościowym corocznych przetargów na wybór szczepionki przeciw pneumokokom w Polsce.

W latach objętych postępowaniem kontrolnym, Instytut wdrożył wyniki badań otrzymanych w ramach prowadzonej działalności kontrolno-badawczej. Opracowano i zwalidowano w NIL wysokoczułą metodę chromatografii gazowej z detekcją spektrometrii masowej, umożliwiającą wykrywanie rakotwórczych zanieczyszczeń nitrozoaminami w produktach leczniczych metforminę, stosowanych przewlekle w cukrzycy typu II. Dzięki opracowanej metodzie możliwe było na przełomie roku 2019/2020 wykrycie w kilkunastu seriach produktów leczniczych zawierających metforminę niebezpiecznych związków. Dzięki ilościowemu oznaczeniu tych związków oszacowano ryzyko dla pacjentów, a produkty spełniające wymagania pozostawiono w obrocie.

Instytut nie przekazywał wyników prac badawczych, które mogłyby podlegać komercjalizacji.

V. Powstanie i przedmiot działalności InnoNIL Sp. z o.o.

Zgodnie z art. 17 ust. 5 ustawy o instytutach instytut może w celu komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, a także w celu prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki oraz pozyskiwania środków finansowych na działalność statutową, za zgodą ministra nadzorującego, tworzyć spółki kapitałowe i obejmować lub nabywać akcje i udziały w takich spółkach oraz osiągać przychody z tego tytułu. Jak stanowi art. 17 ust. 6 ww. ustawy, przedmiot działalności spółki, musi być związany z prowadzonymi przez instytut badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, o których mowa w art. 2 ust. 1-3 ustawy.

1. Zgoda Ministra Zdrowia na utworzenie InnoNIL Sp. z o.o.

27 czerwca 2018 r. Prokurent Narodowego Instytutu Leków w Warszawie – Pani Edyta Wołczyńska pismem o znaku DN/488/18 wystąpiła do Ministra Zdrowia – Łukasza Szumowskiego o wyrażenie zgody na utworzenie spółki celowej InnoNIL. Zgodnie z przedłożonymi informacjami, Spółka miała zostać powołana w celu rozwoju i

komercjalizacji wyników badań naukowych. Działalność Spółki InnoNIL miała obejmować realizację projektów badawczych B+R w dziedzinie nauk farmaceutycznych, medycznych, chemicznych oraz biologicznych.

Pismem o znaku NSO.078.186.2018 z dnia 20 sierpnia 2018 r. działający z upoważnienia Ministra Zdrowia Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia – Marcin Czech udzielił zgody na utworzenie spółki celowej InnoNIL w celu określonym w piśmie NIL o znaku DN/488/18.

Rada Naukowa NIL na posiedzeniu w dniu 25 września 2018 r. zajęła pozytywne stanowisko w przedmiocie utworzenia Spółki i podjęła uchwałę nr 29/2018 w sprawie powołania spółki celowej NIL pod nazwą InnoNIL.

Umowę Spółki zawarto w formie aktu notarialnego w dniu 18 grudnia 2018 r. [REDAKTOWANE] dalej jako: „*akt założycielski*”. W imieniu i na rzecz Instytutu działała Anna Kowalczyk – ówczesna Dyrektorka NIL. Ministrowi Zdrowia nie przedłożono projektu aktu założycielskiego Spółki.

Zgodnie z postanowieniami aktu założycielskiego, Spółka będzie prowadzić działalność pod firmą InnoNIL spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 50.000 zł i dzieli się na 100 równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy. 100% udziałów w kapitale zakładowym zostało objętych przez NIL, który pokrył je w całości wkładem pieniężnym.

Spółka w dniu 20 maja 2019 r. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0000787168.

2. Przedmiot działalności Spółki.

Wyrażona przez Ministra Zdrowia zgoda odnosiła się bezpośrednio do wniosku NIL, który jako cel powołania Spółki wskazywał rozwój i komercjalizację wyników badań naukowych.

W akcie założycielskim wskazano, że NIL zawiązuje spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki oraz pozyskiwania środków finansowych na działalność statutową Instytutu. W § 6 aktu założycielskiego wskazano, że Spółka realizuje swoje cele poprzez 20 zakresów działalności, określonych według kodów PKD, tj.:

- 1) wydawanie książek;
- 2) działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych;
- 3) pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych;
- 4) pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych;
- 5) działalność firm centralnych (head offices) i holdingów, z wyłączeniem holdingów finansowych;
- 6) stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja;
- 7) pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania;
- 8) działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne;

- 9) pozostałe badania i analizy techniczne;
- 10) badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych;
- 11) badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych;
- 12) badanie rynku i opinii publicznej;
- 13) pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna gdzie indziej niesklasyfikowana;
- 14) działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura;
- 15) wykonywanie fotokopii, przygotowywanie dokumentów i pozostała, specjalistyczna działalność wspomagająca prowadzenie biura;
- 16) pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej gdzie indziej niesklasyfikowana;
- 17) pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane;
- 18) działalność wspomagająca edukację;
- 19) pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana;
- 20) pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana.

Zauważyć należy, że przedmiot działalności Spółki, który ma się przyczyniać do realizacji celu, został także w akcie założycielskim szeroko określony. Podkreślić należy, że przedmiot działalności spółki musi być związany z prowadzonymi przez instytut badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, o których mowa w art. 2 ust. 1-3 ustawy o instytutach. W tym kontekście trudno znaleźć wyjaśnienie, w jaki sposób działalność związana np. z pozostałą finansową działalnością usługową, gdzie indziej niesklasyfikowaną, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, pozostałą działalnością wspomagającą usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, działalność firm centralnych (head offices) i holdingów, z wyłączeniem holdingów finansowych, stosunkami międzyludzkimi (public relations) i komunikacją, jest związana z podstawową działalnością Instytutu.

Rozpatrując cel utworzenia Spółki określony w dokumentach założycielskich w kontekście zgodności z ustawą o instytutach badawczych, należy zauważyć, że cel utworzenia spółki w akcie założycielskim został określony znacznie szerzej niż wynikało z udzielonej na wniosek Instytutu zgody Ministra Zdrowia, przy jednoczesnym zawężeniu jej celu, jaki dopuszcza art. 17 ust. 5 ustawy o instytutach (pomięto know-how związane z wynikami badań naukowych, prac rozwojowych).

Mając na względzie powyższe, tak określony przedmiot działalności Spółki wykracza poza ramy wyznaczone art. 17 ust. 6 ustawy o instytutach i tym samym narusza przepisy ustawowe w powyższym zakresie.

Zgodnie z wyjaśnieniami Instytutu, założeniem dla powołania InnoNIL Sp. z o.o. było głównie prowadzenie prac w celu komercjalizacji wyników badań będących w posiadaniu NIL na moment powstawania Spółki, w tym obejmowanie udziałów w spółkach celowych, tworzonych na potrzeby realizacji projektów rozwojowych w oparciu o wyniki uzyskiwane w NIL, pozyskanie środków inwestycyjnych dla prac bieżąco prowadzonych i nowych w NIL, a mających potencjał komercjalizacyjny, poszukiwanie zleceniodawców usług badawczych w zakresie kompetencji posiadanych przez NIL, odsunięcie potencjalnego konfliktu interesów dla zleceń komercyjnych usług analitycznych będących w kompetencjach NIL. Wpisanie szerszego, niż wynikało to z głównych założeń powołania Spółki, zakresu działalności, w postaci kodów PKD, miało na celu pozostawić otwartość możliwości Spółki

na inne potrzeby NIL, w tym w szczególności wynikające z dydaktycznego potencjału Instytutu¹⁵.

W badanym okresie Spółka prowadziła badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych oraz w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych. Nie podejmowano działań w pozostałym obszarze.

3. Przychody i koszty związane z utworzeniem i funkcjonowaniem Spółki.

Instytut w 2019 r. poniósł koszty związane z utworzeniem InnoNIL Sp. z o.o., tj.:

- 1) z tytułu zawarcia aktu notarialnego Rep. A 6943/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w łącznej wysokości 1.360,30 zł, w tym podatek od czynności cywilnoprawnych – 241 zł, taksa notarialna – 910 zł, podatek od towarów i usług VAT – 209,30 zł;
- 2) z tytułu wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego w wysokości 500 zł;
- 3) z tytułu wpisu do Monitora Sądowego i Gospodarczego w wysokości 100 zł;
- 4) z tytułu wniesienia kapitału zakładowego w wysokości 50.000 zł., obejmującego 100% udziałów.

Koszty wpisów do Krajowego Rejestru Sądowego i Monitora Sądowego i Gospodarczego zostały w 2019 r. zwrócone przez InnoNIL Sp. z o.o. na podstawie not obciążeniowych wystawionych przez Instytut.

W okresie objętym kontrolą Instytut ponosił koszty dotyczące funkcjonowania Spółki związane z najmem pomieszczenia zajmowanego przez Spółkę, w wysokości brutto odpowiednio w 2021 r. – 8.640,00 zł, 2022 r. – 8.640,00 zł, w okresie 01.01.2023 r. - 30.09.2023 r. – 7.413,12 zł. Powyższy koszt refundowany był w całości przez InnoNIL Sp. z o.o., co potwierdzają przedłożone dyspozycje rachunku bankowego.

Jak ustalono w toku kontroli do InnoNIL Sp. z o.o. nie wniesiono wkładu niepieniężnego.

W latach 2019 – 2022 r. Instytut nie uzyskał przychodów z tytułu utworzenia Spółki i objęcia w niej udziałów.

4. Organy spółki.

Organami Spółki, zgodnie z § 14 aktu założycielskiego, są Zarząd i Zgromadzenie Wspólników.

Zarząd prowadzi sprawy Spółki oraz reprezentuje ją. Jak stanowi § 15 ust. 2 aktu założycielskiego, Zarząd składa się z jednego do trzech członków, powoływanych i odwoływanych uchwałą wspólników. Zgodnie z § 15 ust. 3 aktu założycielskiego, członkowie Zarządu powoływani są na czas nieokreślony. W przypadku Zarządu jednoosobowego, członek Zarządu jest uprawniony do samodzielnej reprezentacji.

W umowie między Spółką a członkiem Zarządu oraz w sporze z nim, Spółkę reprezentuje pełnomocnik powołany uchwałą Zgromadzenia Wspólników. Uchwałą Zgromadzenia Wspólników powoływano każdorazowo pełnomocnika, który zgodnie z art. 210 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks Spółek Handlowych¹⁶, dalej jako: „KSH”, reprezentował InnoNIL Sp. z o.o. w umowie między Spółką a członkiem zarządu.

W § 15 ust. 4-5 aktu założycielskiego Spółki, określono wymogi, jakie musi spełniać kandydat na członka organu zarządzającego. Wymogi pozytywne jak i negatywne dla

¹⁵ Pismo NIL o znaku DN/425/13/23 z dnia 15 stycznia 2024 r.

¹⁶ Dz.U. z 2019 r., poz. 505, z późn. zm.

kandydatów wchodzących w skład Zarządu określone w akcie założycielskim, były zbieżne z zapisami art. 22 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Jak oświadczył NIL, Instytut uprawnienia i obowiązki wspólnika w spółce kapitałowej wykonuje w oparciu o przepisy KSH, postanowienia aktu założycielskiego, a także wytyczne zawarte w Zasadach nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa z 2017 r. zaktualizowane w 2022 r. (dostępne na stronach KPRM)¹⁷.

W tym miejscu należy zauważyć, że *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa*, dalej jako: „*Zasady nadzoru*”, opracowane w 2017 r. przez Prezesa Rady Ministrów w rozdziale III. Organ zarządzający w pkt 6 rekomendują, aby „ramowe zasady postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością były określone w statucie/umowie spółki lub uchwałą walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników, ewentualnie uchwałą rady nadzorczej lub decyzją pełnomocnika wspólnika. Tryb postępowania kwalifikacyjnego powinien być określany każdorazowo uchwałą rady nadzorczej lub decyzją pełnomocnika wspólnika. Ponadto, *Zasady nadzoru* określają minimalne wymagania dotyczące procesu rekrutacyjnego członka organu zarządzającego.

W toku kontroli ustalono, że akt założycielski nie precyzuje ramowych zasad postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka Zarządu Spółki, również Zgromadzenie Wspólników nie podejmowało uchwał w powyższym zakresie. Proces rekrutacji członków organu zarządzającego koordynował Dyrektor Instytutu.

Zgodnie z wyjaśnieniami, wyłonienie kandydatów do organu zarządzającego InnoNIL Sp. z o.o. odbywało się w drodze indywidualnych działań rekrutacyjnych prowadzonych przez Dyrektora Instytutu, polegających na bezpośrednim poszukiwaniu potencjalnych kandydatów wśród specjalistów wewnętrznych i zewnętrznych, wyróżniających się kompetencjami menedżerskimi, jak również w drodze ogłoszenia zamieszczonego na stronie internetowej Instytutu oraz w portalu pracuj.pl. Obligatoryjnym elementem każdej z rekrutacji była rozmowa kwalifikacyjna przeprowadzana przez Dyrektora. O kwalifikacji na stanowisko członka Zarządu kandydata spełniającego wymagania decydowało także posiadanie kompetencji zarządczych odpowiadających potrzebom spółki i porozumienie w zakresie oferowanych przez Spółkę warunków współpracy¹⁸.

Zgodnie z oświadczeniem złożonym w toku kontroli, osoby wchodzące w skład Zarządu spełniały wymagania określone w art. 22 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym, a tym samym § 15 ust. 4-5 aktu założycielskiego. Niemniej jednak, w toku kontroli nie przedłożono dowodów potwierdzających złożone wyjaśnienia, bowiem jak oświadczone „*dokumenty zgromadzone w procesie rekrutacji nie są przechowywane po jej zakończeniu, z uwagi na przepisy o ochronie danych osobowych*”¹⁹.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że co prawda podjęto działania mające na celu określenie wymogów, jakie musi spełniać kandydat na członka organu zarządzającego, poprzez zamieszczenie stosownych zapisów w akcie założycielskim, to jednak brak dokumentów potwierdzających kwalifikacje osób pełniących funkcję Prezesa Zarządu Spółki, nie pozwala na potwierdzenie, że osoby te spełniają określone wymagania. Powyższy

¹⁷ Pismo NIL o znaku DN/425/11/23 z dnia 29 grudnia 2023 r.

¹⁸ Pismo NIL o znaku DN/425/16/23 z dnia 22 stycznia 2024 r.

¹⁹ Pismo NIL o znaku DN/425/6/23 z dnia 13 grudnia 2023 r.

sposób działania powoduje również niemożność ustalenia, czy uchwała powołująca członków do organu zarządzającego, jest zgodna z aktem założycielskim.

Również brak sformalizowanych zasad postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka Zarządu Spółki należy ocenić negatywnie z punktu widzenia przejrzystości działania. Mając na względzie fakt, że InnoNIL Sp. z o.o. została utworzona przez państwową osobę prawną, posiadającą 100% udziałów, zasadnym jest prowadzenie otwartych i konkurencyjnych naborów, w szczególności na członka organu zarządzającego, z zachowaniem zasad bezstronności i niezależności osób uczestniczących w prowadzeniu naboru.

W kontrolowanym okresie skład Zarządu był jednoosobowy. Członek Zarządu Spółki był powoływany i odwoływany uchwałą Zgromadzenia Wspólników. Członkom Zarządu, zgodnie z § 17 ust. 1 aktu założycielskiego, przysługiwało wynagrodzenie, a zasady jego kształtowania ustalało Zgromadzenie Wspólników na mocy podjętych uchwał.

Funkcję Prezesa Spółki od dnia 1 kwietnia 2022 r. pełnił [REDAKTOWANO] z którym zawarto umowę o pracę.

Pan [REDAKTOWANO] został powołany do Zarządu Spółki i powierzono mu funkcję Prezesa Zarządu na mocy Uchwały nr 2/2022 z dnia 21 lutego 2022 r. Nadzwyczajnego Zgromadzenie Wspólników, dalej jako: „NZW”, InnoNIL Sp. z o.o. Uchwała weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

Zasady kształtowania wynagrodzenia członka Zarządu Spółki ustalono w Uchwale nr 3/2022 z dnia 22 lutego 2022 r. NZW InnoNIL Sp. z o.o., wskazując, że będzie ono obejmować wynagrodzenie stałe [REDAKTOWANO] oraz wynagrodzenie zmienne, za realizację celów zarządczych, które składa się z jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego od każdego pozyskanego projektu badawczego w wysokości 15% wartości projektu, pod warunkiem, że wartość projektu badawczego będzie wyższa niż 50.000 zł.

W kontrolowanym okresie, [REDAKTOWANO] otrzymał wynagrodzenie stałe w łącznej wysokości [REDAKTOWANO]. Ww. osoba nie otrzymała w badanym okresie wynagrodzenia zmiennego.

Ponadto, w badanym okresie w skład organu zarządzającego InnoNIL Sp. z o.o. na stanowisku Prezesa Zarządu wchodziły następujące osoby:

1) [REDAKTOWANO] w okresie od dnia 10 stycznia 2019 r. do 12 lutego 2019 r.

NZW Spółki na mocy Uchwały nr 1/19 z dnia 10 stycznia 2019 r. powołało [REDAKTOWANO] do Zarządu Spółki na stanowisko Prezesa Zarządu. NZW Spółki, na mocy Uchwały nr 3/19 z dnia 12 lutego 2019 r., odwołało [REDAKTOWANO] z Zarządu Spółki.

Jak wyjaśniono w toku kontroli, dla [REDAKTOWANO] nie określono zasad wynagradzania w związku z pełnieniem funkcji Prezesa Zarządu, ponieważ ze względu na krótki czas pełnienia tej funkcji nie zawarto umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, na podstawie której miałyby być wypłacane wynagrodzenie. [REDAKTOWANO] pełnił funkcję Prezesa Zarządu nieodpłatnie.

W tym kontekście zauważenia wymaga, że akt założycielski Spółki w § 17 ust. 1 wskazuje, że członkom Zarządu przysługuje wynagrodzenie, przy czym nie precyzuje, że wymagane jest zawarcie umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, na podstawie której miałyby być wypłacane wynagrodzenie.

Według stanu na dzień 24 stycznia 2024 r., informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego nie zawiera powyższych danych, a fakt reprezentowania Spółki przez [REDAKTOWANE] nie został ujawniony w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Art. 39 pkt 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym wskazuje, że w dziale 2 rejestru przedsiębiorców zamieszcza się następujące dane: oznaczenie organu uprawnionego do reprezentowania podmiotu oraz osób wchodzących w jego skład, ze wskazaniem sposobu reprezentacji.

Co prawda wpis do Krajowego Rejestru Sądowego ma tylko charakter deklaratoryjny, a status prawny członka Zarządu określa akt założycielski Spółki i uchwała Zgromadzenia Wspólników, niemniej jednak brak dokonania stosownych wpisów, było działaniem nierzetelnym.

W okresie od dnia 12 lutego 2019 r. do dnia 9 kwietnia 2019 r. w InnoNIL Sp. z o.o. nie zostali powołani członkowie Zarządu. Zgodnie z wyjaśnieniami Instytutu, Spółka w tym czasie była w fazie organizacji, zarówno formalnie jak i faktycznie, jak również nie dokonywała czynności prawnych do czasu powołania Prezesa Zarządu w dniu 9 kwietnia 2019 r.²⁰.

Brak organu zarządzającego przez blisko 2 miesiące doprowadził do pozbawienia Spółki właściwej reprezentacji, a co za tym idzie uniemożliwił działanie Spółki oraz wykonywanie obowiązków wynikających z aktu założycielskiego.

2) [REDAKTOWANE] okresie od dnia 9 kwietnia 2019 r. do 6 lipca 2021 r.

[REDAKTOWANE] została powołana do Zarządu Spółki na funkcję Prezesa Zarządu na mocy Uchwały NZW nr 4/19 z dnia 9 kwietnia 2019 r. Odwołano ją z Zarządu Spółki na mocy Uchwały NZW nr 5/2021 z dnia 6 lipca 2021 r.

Zasady kształtowania wynagrodzenia członka Zarządu Spółki ustalono w Uchwale nr 5/19 z dnia 5 kwietnia 2019 r. NZW InnoNIL Sp. z o.o. Z [REDAKTOWANE] pełnomocnik Spółki²¹ zawarł w dniu 10 kwietnia 2019 r. umowę o świadczenie usług w zakresie zarządzania, na mocy której przysługiwało jej wynagrodzenie stałe w wysokości [REDAKTOWANE] oraz wynagrodzenie zmienne za realizację celów zarządczych, które składało się z wynagrodzenia miesięcznego po 1.500 zł netto za realizację każdego projektu badawczego (licząc od drugiego pozyskanego projektu przez Spółkę) oraz z jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 5% wartości komercjalizacji projektu, tj. 5% ceny netto sprzedaży projektu przez Spółkę podmiotowi trzeciemu.

Wynagrodzenie [REDAKTOWANE] w okresie pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Spółki ulegało zmianie. Nowe warunki wynagradzania określono w Uchwale nr 6/19 z dnia 19 lipca 2019 r. NZW InnoNIL Sp. z o.o. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki. Na mocy aneksu do umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania z dnia 22 lipca 2019 r., postanowiono przyznać wynagrodzenie zmienne za realizację celów zarządczych, które składało się z jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 10% wartości komercjalizacji projektu, tj. 10% ceny netto

²⁰ Pismo NIL o znaku DN/425/16/23 z dnia 22 stycznia 2024 r.

²¹ Pani Edyta Wołczyńska działająca z upoważnienia Zgromadzenia Wspólników na podstawie uchwały nr 2/19 z dnia 10 stycznia 2019 r.

sprzedaży projektu przez Spółkę podmiotowi trzeciemu oraz jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego od każdego pozyskanego projektu badawczego w wysokości 1% wartości projektu, pod warunkiem, że wartość projektu badawczego będzie wyższa niż 50.000 zł. Wskazano również, że wartość projektu oznacza wynagrodzenie netto należne InnoNIL Sp. z o.o. za wykonanie projektu badawczego. Projekt badawczy oznacza realizację usług badawczych z Kategorii IV, o których mowa w umowie o współpracy zawartej pomiędzy InnoNIL Sp. z o.o. a NIL.

Następnie warunki wynagradzania określono w Uchwale nr 3/2020 z dnia 10 lutego 2020 r. NZW InnoNIL Sp. z o.o. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, w konsekwencji czego w dniu 11 lutego 2020 r. zawarto aneks nr 2 do umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, na mocy którego przysługiwało wynagrodzenie zmienne za realizację celów zarządczych, które składało się z jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 10% wartości komercjalizacji projektu, tj. 10% ceny netto sprzedaży projektu przez Spółkę podmiotowi trzeciemu oraz jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego od każdego pozyskanego projektu badawczego w wysokości 1,5% wartości projektu, pod warunkiem, że wartość projektu badawczego będzie wyższa niż 50.000 zł. Wprowadzono dodatkowo wymóg, że wypłata jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego od każdego pozyskanego projektu badawczego uzależniona jest od łącznego spełniania następujących warunków:

- wypłacenie przez podmiot zlecający usługi badawcze przedpłaty na rzecz Spółki lub na rzecz NIL za prowadzenie projektu badawczego;
- wysokość przedpłaty netto, nie będzie niższa niż dziesięciokrotna wartość wynagrodzenia zmiennego;
- wpłacenia przez podmiot zlecający co najmniej jednej czwartej wynagrodzenia należnego Spółce za prowadzenia projektu badawczego;
- Spółka będzie posiadać na głównym koncie bankowym środki, których wartość będzie stanowić nie mniej niż dwukrotność wynagrodzenia zmiennego.

Kolejny raz warunki wynagradzania zmieniono na mocy Uchwały nr 5/2020 z dnia 29 czerwca 2020 r. NZW InnoNIL Sp. z o.o. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki i aneksu nr 3 zawartego w dniu 1 lipca 2020 r. do umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania. Zgodnie z ustalonymi warunkami, postanowiono przyznać wynagrodzenie stałe w wysokości 6.000 zł oraz wynagrodzenie zmienne za realizację celów zarządczych, które składa się z:

- jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 10% wartości komercjalizacji projektu, tj. 10% ceny netto sprzedaży projektu przez Spółkę podmiotowi trzeciemu;
- jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego od każdego pozyskanego projektu badawczego w wysokości 1,5% wartości projektu, pod warunkiem, że wartość projektu badawczego będzie wyższa niż 50.000 zł;
- z miesięcznego wynagrodzenia netto, które obliczane jest według następującego wzoru: $[\text{przychód spółki netto} - (\text{koszty działalności netto} + \text{wynagrodzenie podwykonawców netto}) \times 8\%$.

Wskazano również, że wynagrodzenie zmienne nie może być wyższe niż limity wskazane w art. 4 ust. 5 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami. Ponadto, wskazano, że zarządzający – na zasadach ustalonych z inwestorami – może nabywać lub obejmować udziały w spółkach celowych tworzonych przez Spółkę w celu komercjalizacji badań.

W badanym okresie, wynagrodzenie [REDAKTOWANE] przedstawiało się następująco: w 2019 r. – wynagrodzenie stałe brutto [REDAKTOWANE] brak wynagrodzenia zmiennego brutto, w 2020 r. – wynagrodzenie stałe brutto [REDAKTOWANE] wynagrodzenie zmiennie brutto [REDAKTOWANE] w 2021 r. – wynagrodzenie stałe brutto [REDAKTOWANE] brak wynagrodzenia zmiennego brutto.

W kontekście wyznaczenia [REDAKTOWANE] na funkcję Prezesa Zarządu InnoNIL Sp. z o.o. wątpliwości budzi fakt powiązań osobowych z ówczesną Dyrektorką Instytutu – Panią Anną Kowalczyk. W tym kontekście zauważyć należy to, iż to Pani Anna Kowalczyk, działając w imieniu NIL, zawiązywała spółkę InnoNIL Sp. z o.o. Dodatkowe zastrzeżenia budzi fakt, że Instytut nie dysponuje dokumentacją potwierdzającą przeprowadzenie naboru na stanowisko Prezesa Zarządu, a także dotyczącą posiadanych kwalifikacji przez organ zarządzający Spółką.

Co również należy zaznaczyć, Przewodniczącą Zgromadzenia Wspólników Spółki, podejmującą uchwałę w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, jak też Pełnomocnikiem Spółki, który zawarł z [REDAKTOWANE] aneks nr 3 umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, która dopuściła, by „zarządzający – na zasadach ustalonych z inwestorami – mógł nabywać lub obejmować udziały w spółkach celowych stworzonych przez Spółkę w celu komercjalizacji badań” była Pani Anna Kowalczyk. W powyższym aspekcie, warty zaznaczenia jest fakt, że [REDAKTOWANE] zawiązała umowę Spółki InnoCannabi Sp. z o.o., w której objęła funkcję Prezesa Zarządu, co zostało szerzej opisane w dalszej części niniejszego dokumentu.

3) [REDAKTOWANE] w okresie od 6 lipca 2021 r. do dnia 5 maja 2022 r.

Na mocy Uchwały NZW nr 6/2021 z dnia 6 lipca 2021 r., [REDAKTOWANE] został powołany do Zarządu Spółki i powierzono mu funkcję Prezesa Zarządu. Odwołano go z Zarządu spółki na mocy Uchwały NZW nr 1/22 z dnia 21 lutego 2022 r. (przedmiotowa Uchwała weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.).

Z [REDAKTOWANE] zwrócił w dniu 7 września 2021 r. umowę o świadczenie usług zarządzania, gdzie ustalono, że Prezesowi Zarządu Spółki przysługiwało wynagrodzenie stałe w wysokości [REDAKTOWANE] oraz wynagrodzenie zmiennie za realizację celów zarządczych składające się z jednorazowego wynagrodzenia prowizyjnego od każdego pozyskanego projektu badawczego w wysokości 15% wartości projektu, pod warunkiem, że wartość projektu badawczego będzie wyższa niż 50.000 zł.

W toku kontroli Instytut wyjaśnił²², że zasady kształtowania wynagrodzenia członka Zarządu Spółki [REDAKTOWANE] zostały wyrażone w Uchwale nr 5/2020 z dnia 29 czerwca 2020 r. NZW InnoNIL Sp. z o.o. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzenia członków Zarządu Spółki. Powołanie [REDAKTOWANE] do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu nie wiązało się ze zmianą dotychczas ustalonych przez InnoNIL Sp. z o.o. zasad kształtowania wynagradzania członków zarządu Spółki, określonych ww. uchwałą. Wynagrodzenie w związku z pełnioną funkcją Prezesa Zarządu przysługiwało [REDAKTOWANE] od dnia zawarcia umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania z dnia 7 września 2021 r.

Powyższe wyjaśnienia Instytutu stoją w sprzeczności z informacjami zawartymi w umowie o świadczenie usług w zakresie zarządzania z dnia 7 września 2021 r. zawartą z [REDAKTOWANE]

²² Pismo NIL o znaku DN/425/16/23 z dnia 22 stycznia 2024 r.

[REDAKTOR] w której wskazano, że Zgromadzenie Wspólników InnoNIL Sp. z o.o. uchwałą nr 7/2021 dnia 1 września 2021 r. ustaliło zasady kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu.

Wynagrodzenie stałe [REDAKTOR] w okresie pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Spółki wyniosło odpowiednio w 2021 r. – [REDAKTOR] brutto, zaś w 2022 r. – [REDAKTOR] brutto. Wynagrodzenie zmienne nie było wypłacane.

W tym miejscu należy zauważyć, że [REDAKTOR] został powołany do Zarządu Spółki i powierzono mu funkcję Prezesa Zarządu w dniu 6 lipca 2021 r., zaś zgodnie z zawartą umową świadczenie usług w zakresie zarządzania rozpoczęło się z dniem 7 września 2021 r.

Jak wyjaśnił Instytut, w okresie od dnia 6 lipca 2021 r. do dnia 7 września 2021 r. InnoNIL Sp. z o.o. zarządzał [REDAKTOR] pełniąc funkcję Prezesa Zarządu na podstawie Uchwały nr 6/21 z dnia 6 lipca 2021 r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników InnoNIL Sp. z o.o. w sprawie powierzenia funkcji Prezesa Zarządu Michałowi Pietrusińskiemu. Uchwała o powołaniu członka Zarządu nie określała innego terminu rozpoczęcia sprawowania funkcji, zatem wywołała skutek natychmiastowy, tj. od dnia jej podjęcia. W okresie od dnia 6 lipca 2021 r. do dnia 7 września 2021 r., tj. do dnia zawarcia umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, [REDAKTOR] pełnił funkcję Prezesa Zarządu na zasadach określonych powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności na podstawie art. 201 i nast. KSH oraz § 15 aktu założycielskiego InnoNIL Sp. z o.o. i nie pobierał za ten okres wynagrodzenia²³.

Co prawda podstawą pełnienia funkcji w organie zarządzającym, jest stosunek organizacyjny, wynikający z powołania, na podstawie którego dana osoba zyskuje status członka zarządu i realizuje związane z tym statusem prawa i obowiązki, to jednak nie rodzi ono pracowniczego stosunku zatrudnienia²⁴. W konsekwencji oznacza to, że nawiązanie stosunku pracy z członkiem zarządu zawsze będzie poprzedzone powołaniem, natomiast powołanie nie powoduje powstania pracowniczego stosunku pracy. Nie można zatem przyjąć, że z chwilą powołania członek zarządu staje się „automatycznie” pracownikiem spółki.

W tym kontekście należy zauważyć, że w uchwale NZW nr 6/2021 nie określono warunków wykonywania obowiązków członka organu zarządzającego. Dopiero w umowie o świadczenie usług zarządzania z dnia 7 września 2021 r. określono szczegółowe prawa i obowiązki, a także odpowiedzialność zarządzającego.

Ponadto, akt założycielski Spółki nie przewidywał nieodpłatnego wykonywania obowiązków przez członka organu zarządzającego, przeciwnie – § 17ust. 1 aktu założycielskiego Spółki wskazuje, że członkom zarządu przysługuje wynagrodzenie.

W toku kontroli ustalono, że Instytut jako podmiot wykonujący prawa z udziałów w Spółce zrealizował obowiązek, o którym mowa w art. 2 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami. Obowiązek ten zrealizowano poprzez podejmowanie przez NZW Spółki uchwał w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, których mowa powyżej.

²³ Pismo NIL o znaku DN/425/16/23 z dnia 22 stycznia 2024 r.

²⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 czerwca 2017 r., sygn. akt III AUa 1989/16.

W Spółce nie powołano organu nadzorczego. Jak ustalono w toku kontroli, kompetencje, które zgodnie z ustawą o zasadach zarządzania mieniem państwowym powinny zostać przypisane organowi nadzorczemu, przypisano Zgromadzeniu Wspólników.

Powyżej przyjęty sposób postępowania dopuszczały *Zasady nadzoru*, które w części II. Organ nadzorczy/pełnomocnik wspólnika, rozdziale 1. Kompetencje, pkt 4 stanowiły, że „w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, w których Skarb Państwa posiada władztwo korporacyjne oraz nie ustanowiono organu nadzorczego i nie ustanowiono pełnomocnika wspólnika (spółka nie powstała w wyniku komercjalizacji) kompetencje i obowiązki organu nadzorczego/pełnomocnika wspólnika mogą zostać przyznane zgromadzeniu wspólników”.

5. Wykonywanie przez Instytut uprawnień i obowiązków właściciela w Spółce.

W toku kontroli ustalono, że Instytut nie opracował procedury dotyczącej sposobu i warunków wykonywania uprawnień i obowiązków wspólnika w spółce kapitałowej. Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, NIL wykonywał uprawnienia i obowiązki wspólnika w spółce kapitałowej w oparciu o przepisy KSH, postanowienia aktu założycielskiego, a także wytyczne zawarte w „Zasadach nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa” opracowane przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w 2017 r., a następnie zaktualizowane w 2022 r.²⁵.

Ustawa o instytutach badawczych w art. 17 ust. 7 stanowi, że instytut jest obowiązany uzyskać zgodę ministra nadzorującego na wykonywanie praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach, o których mowa w ust. 5.

Wypełniając powyższy obowiązek, Instytut pismem z dnia 10 grudnia 2018 r. o znaku DN/488/18 wystąpił do Ministra Zdrowia z wnioskiem o wyrażenie zgody na wykonywanie przez NIL praw z tytułu posiadanych udziałów w spółce InnoNIL. Przedmiotowy wniosek Instytutu był ogólny i dotyczył wykonywania praw z tytułu posiadanych udziałów w spółce, nie było ograniczony również czasowo.

Pismem o znaku NSO.078.322.2018 z dnia 2 stycznia 2019 r., działając z upoważnienia Ministra Zdrowia – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia – Marcin Czech, udzielił zgody na wykonywanie przez NIL praw z tytułu posiadanych udziałów w spółce InnoNIL.

Instytut nie występował do Ministra Zdrowia o wyrażenie odrębnych zgód, przed podjęciem każdej indywidualnej czynności stanowiącej wykonywanie praw z udziałów.

W kontrolowanym okresie Instytut, będący jedynym udziałowcem Spółki, zatwierdzał sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowe Spółki, udzielał członkom organu zarządzającego Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków oraz postanawiał w przedmiocie postępowania z wynikiem finansowym.

Mając na uwadze powyższe, w kontrolowanym okresie, stosownie do art. 228 pkt 1 w zw. z art. 231 § 2 KSH Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników podejmowało Uchwały:

- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności Spółki²⁶;

²⁵ Pismo NIL nr DN/425/11/23 z dnia 29 grudnia 2023 r.

²⁶ odpowiednio nr 7/2020 z dnia 22 września 2020 r. za okres 10 stycznia – 31 grudnia 2019 r., nr 1/2021 z dnia 21 czerwca 2021 r. za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2020 r., 5/2022 z dnia 30 czerwca 2022 r. za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2021 r. oraz 1/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2022 r.

- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego²⁷;
- w sprawie podziału zysku albo pokrycia straty²⁸;
- w sprawie udzielenia absolutorium członkom organu zarządzającego Spółki z wykonania przez nich obowiązków²⁹.

Zauważenia wymaga, że Zarząd na podstawie art. 235 § 1 KSH zwoływał Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników, niemniej jednak zgromadzenie z dnia 22 września 2020 r. nie odbyło się w wymaganym terminie sześciu miesięcy po upływie roku obrotowego, jak stanowi art. 231 § 1 KSH.

Ponadto ustalono, że Spółka nie podejmowała innych niż ww. czynności wymagających zgody organu nadzorczego, w szczególności wskazanych w art. 17 ust. 1, 2-4 i 6 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

6. Efekty działania InnoNIL Sp. z o. o.

W toku kontroli ustalono, że Instytut nie przekazał InnoNIL Sp. z o. o. żadnych praw na dobrach niematerialnych, w szczególności wyników prac badawczych. Wobec tego, w badanym okresie, Spółka nie komercjalizowała wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, nie prowadziła działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki oraz nie pozyskiwała środków finansowych na działalność statutową.

Jak ustalono w toku kontroli, InnoNIL Sp. z o.o. podejmowała działania, których celem było prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, wykonywanie ekspertyz naukowo-badawczych oraz sporządzanie opracowań naukowych.

Ponadto InnoNIL Sp. z o.o. obejmowała udziały w spółkach celowych, które powstawały w celu prowadzenia prac badawczych przez Instytut we współpracy z podmiotami trzecimi.

Analiza działalności Spółki wskazuje, że nie realizowała ona celu, dla którego została powołana, a oś jej działalności skupiała się na realizacji zleceń komercyjnych usług analitycznych będących w kompetencjach NIL.

²⁷ odpowiednio nr 8/2020 z dnia 22 września 2020 r. za okres od 4 czerwca – 31 grudnia 2019 r., 2/2021 z dnia 21 czerwca 2021 r. za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2020 r., nr 6/2022 z dnia 30 czerwca 2022 r. za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2021 r., nr 2/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2022 r.

²⁸ odpowiednio nr 9/2020 z dnia 22 września 2020 r. w sprawie pokrycia straty w wysokości 75.956,07 zł zyskami z lat przyszłych, nr 3/2021 z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie przeznaczenia zysku w wysokości 112.284,85 zł na kapitał zapasowy, nr 7/2022 z dnia 30 czerwca 2022 r. w sprawie pokrycia straty w wysokości 4.996,58 zł zyskami z lat przyszłych, nr 3/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie pokrycia straty w wysokości 119.781,41 zł zyskami z lat przyszłych.

²⁹ odpowiednio nr 10/2020 z dnia 22 września 2020 r. dotycząca [REDAKTOWANE] za okres od 10 stycznia do 12 lutego 2019 r. oraz nr 11/2020 z dnia 22 września 2020 r. dotycząca [REDAKTOWANE] za okres od 9 kwietnia do 31 grudnia 2019 r., nr 4/2021 z dnia 21 czerwca 2021 r. dla [REDAKTOWANE] za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2020 r., nr 8/2022 z dnia 30 czerwca 2022 r. dla [REDAKTOWANE] za okres 1 stycznia – 6 lipca 2021 r. oraz nr 9/2021 z dnia 30 czerwca 2022 r. dla [REDAKTOWANE] za okres 6 lipca – 31 grudnia 2022 r., nr 5/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. dla [REDAKTOWANE] za okres 1 stycznia – 31 marca 2022 r. oraz nr 6/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. dla [REDAKTOWANE] za okres 1 kwietnia – 31 grudnia 2022 r.

W odniesieniu do powyższego, ustalono jak poniżej.

6.1. Zasady współpracy pomiędzy Instytutem a InnoNIL Sp. z o.o.

Współpraca pomiędzy Instytutem a Spółką prowadzona była na podstawie umowy o współpracy zawartej 15 lipca 2019 r. pomiędzy InnoNIL Sp. z o.o. reprezentowana przez Prezesa Zarządu – ██████████ a NIL – reprezentowanym przez Dyrektora Instytutu – Panią Annę Kowalczyk. Na mocy powyższej umowy Spółka występuje w roli Zleceniodawcy, zaś Instytut jako Wykonawca.

Przedmiotem umowy, zgodnie z § 1 ww. dokumentu, jest świadczenie przez Wykonawcę za wynagrodzeniem usług zleconych przez Zleceniodawcę, polegających na prowadzeniu prac badawczo-rozwojowych, wykonywaniu ekspertyz naukowo-badawczych oraz na sporządzaniu opracowań naukowych w zakresie:

1. kompleksowej oceny jakości i bezpieczeństwa: produktów leczniczych, wyrobów medycznych, opakowań do produktów farmaceutycznych oraz tworzyw do ich produkcji, suplementów diety, w tym także roślinnych, żywności specjalnego przeznaczenia medycznego, żywności funkcjonalnej;
2. specjalistycznych badań: fizykochemicznych, biochemicznych, mikrobiologicznych, farmakologiczno-toksykologicznych, in vitro oraz in vivo, z zakresu mikrobiologii molekularnej oraz innych badań, które będą mogły być przeprowadzone przez Wykonawcę.

Umowa zobowiązywała InnoNIL Sp. z o.o. do zlecenia wszelkich usług w pierwszej kolejności Instytutowi. Umowa precyzowała również kwestie rozliczeń pomiędzy stronami, jak również nakładała zobowiązanie stron do zachowania poufności.

W umowie określono kwestie dotyczące praw autorskich do rezultatów prac powstałych w wyniku realizacji umowy. Zgodnie z zapisami umowy, Instytut – w ramach otrzymanego wynagrodzenia – przenieś na InnoNIL Sp. z o.o. majątkowe prawa autorskie na wszelkich znanych polach eksploatacji. Spółka udzieli NIL nieodpłatnej, wyłącznej licencji w zakresie umożliwiającym publiczne prezentowanie wyników badań (o ile będzie na to pozwalać umowa z Kontrahentem).

Z powyższego wynika, że prawa własności potencjalnych wyników prac wytworzonych w ramach usług zleconych na podstawie ww. umowy o współpracy, nie były własnością Instytutu, lecz Spółki, a także partnerów biznesowych, którzy mogli zastrzec w umowach wyłączność praw autorskich. Takie uregulowanie przynależności praw majątkowych do rezultatów badawczych, mogło wykluczyć Instytut z ewentualnego procesu komercjalizacyjnego, a co za tym idzie roli potencjalnego beneficjenta korzyści. Ponadto, przeniesienie praw autorskich do rezultatów prac, pozbawiło NIL kontroli nad eksploatacją wyników badań.

Umowa pierwotnie została zawarta na czas określony – 12 miesięcy z mocą obowiązującą od dnia jej podpisania. Do umowy zawarto 4 aneksy³⁰, w tym aneks nr 3, który wydłużył okres jej obowiązywania do 48 miesięcy, z mocą od dnia jej podpisania, tj. do 15 lipca 2023 r.

Współpraca pomiędzy InnoNIL Sp. z o.o. a NIL, na podstawie umowy o współpracę z dnia 15 lipca 2019 r., koncentrowała się na realizacji działalności usługowej.

³⁰ Aneks nr 1 z dnia 9 września 2019 r., Aneks nr 2 z 14 lipca 2020 r., Aneks nr 3 z 12 lipca 2021 r., Aneks nr 4 z 5 kwietnia 2021 r.

Usługi badawcze zostały podzielone na cztery kategorie. W toku kontroli wyjaśniono, że InnoNIL Sp. z o.o. zleciła Instytutowi w 2019 r. 103 usługi, w 2020 r. – 145, w 2021 r. – 213, a w 2022 r. – 168. W konsekwencji podjęto w współpracę w latach 2019-2022 odpowiednio z 57, 67, 89, 59 kontrahentami.

Z tytułu współpracy z InnoNIL Sp. z o.o. i realizowaniu zleconych badań Instytut osiągnął przychody w wysokości 358.999,00 zł w 2019 r., 1.125.044,70 zł w 2020 r., 765.932,16 zł w 2021 r. oraz 956.786,10 zł w 2022 r.

Z uwagi na fakt, że InnoNIL Sp. z o.o. nie zapewniono zasobów w postaci wyników prac badawczych, które mogłyby podlegać komercjalizacji, działalność Spółki polegała głównie na działalności usługowej, nie zaś na sprzedaży wyników prac badawczych. Wskutek powyższego, działanie takie ograniczyło możliwość osiągnięcia celu, dla którego InnoNIL Sp. z o.o. została utworzona.

6.2. Sytuacja finansowa InnoNIL Sp. z o.o.

Dane finansowe zawarte w sprawozdaniach finansowych Spółki, w szczególności rachunku zysków i strat oraz bilansie, za lata 2019-2021, prezentuje poniższa tabela.

Tabela. Sytuacja finansowa InnoNIL Sp. z o.o. w latach 2019-2022.

Okres	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Aktywa / Pasywa (w zł)	170.031,88	156.833,88	206.965,80	88.142,91
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych (w zł)	47.624,63	97.214,02	86.905,51	5.928,72
Zysk / Strata netto (w zł)	(-)75.955,41	112.284,85	(-) 4.996,58	(-)119.781,41
Kapitał własny (w zł)	(-)25.955,41	86.329,44	81.332,86	(-)38.448,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych InnoNIL Sp. z o.o.

Analiza danych finansowych na przestrzeni lat 2019 – 2022 wskazuje, że sytuacja finansowa InnoNIL Sp. z o.o. jest trudna i w zasadzie, za wyjątkiem 2020 r., pogarsza się z roku na rok. Już w pierwszym roku funkcjonowania Spółki wygenerowano stratę w wysokości (-)75.955,41 zł, przewyższającą wysokość kapitału zakładowego. Kolejne, istotne załamanie sytuacji finansowej jednostki, nastąpiło w 2022 r., kiedy to InnoNIL Sp. z o.o. wygenerowała stratę na poziomie (-)119.781,41 zł, a towarzyszył temu również znaczny spadek wartości aktywów, jak też zmniejszeniu uległ stan środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych.

Tabela. Przychody i koszty InnoNIL Sp. z o.o. w latach 2019-2022.

PRZYCHODY (zł)	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Przychody ze sprzedaży	349.886,17	1.476.573,43	925.791,92	1.130.118,74
Pozostałe przychody operacyjne	1,37	0,89	0,10	2,25
Przychody finansowe	0,00	0,00	0,00	72,74
KOSZTY (zł)	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.

Koszty działalności operacyjnej	425.842,24	1.356.940,46	930.201,39	1.249.322,27
Pozostałe koszty operacyjne	0,71	0,01	0,01	0,00
Koszty finansowe	0,00	0,00	587,20	652,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych InnoNIL Sp. z o.o.

Analizując przychody i koszty Spółki w badanym okresie, należy zauważyć, że InnoNIL Sp. z o.o. w niedostatecznym stopniu kontroluje koszty i przychody. Zarówno w 2019 r., a później w latach 2021-2022, ponoszone przez Spółkę koszty przewyższały osiągnięte przychody.

W roku obrotowym 2019 przychody ogółem kształtowały się na poziomie 349.887,54 zł, a wysokość kosztów ogółem ponoszonych przez Spółkę w tym okresie wynosiła 425.842,95 zł.

W 2020 r. wartość przychodów ogółem osiągniętych przez InnoNIL Sp. z o.o. wyniosła 1.476.574,32 zł, a koszty ogółem wyniosły 1.356.940,47 zł.

W roku obrotowym 2021 wartość przychodów ogółem osiągniętych przez Spółkę kształtowała się na poziomie 925.792,02 zł, zaś koszty opiewały na kwotę 930.788,60 zł.

W 2022 r. wartość przychodów ogółem wyniosła 1.130.193,73 zł, natomiast koszty Spółki kształtowały się na poziomie 1.249.975,14 zł.

Następujący po sobie członkowie organu zarządzającego, nie byli w stanie zatrzymać pogarszającej się sytuacji finansowej Spółki, poza 2020 r., kiedy to nastąpiła chwilowa poprawa. Jednakże kolejne lata funkcjonowania InnoNIL Sp. z o.o. wskazują na regres.

Pogarszająca się sytuacja finansowa Spółki, świadczy o braku realnych możliwości osiągnięcia celu, dla którego InnoNIL Sp. z o.o. została utworzona.

Institut, w kontrolowanym okresie, podejmował działania określone w art. 228 pkt 1 w zw. z art. 231 § 2 KSH, co zostało szczegółowo opisane w części V pkt. 5 niniejszego dokumentu.

W związku z faktem, że bilans za 2022 r. sporządzony przez zarząd wykazał stratę netto przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowego oraz połowę kapitału zakładowego, Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników w związku z art. 233 §1 KSH podjęło uchwałę nr 4/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. o kontynuowaniu działalności przez Spółkę, zobowiązując ją jednocześnie do przygotowania i przedłożenia do zatwierdzenia programu naprawczego Spółki.

Prezes InnoNIL Sp. z o.o. [REDAKTOWANE] w dniu 30 czerwca 2023 r. przedłożył Dyrektorowi NIL Program naprawczy, zawierający propozycję działań naprawczych i

rozwojowych dla Spółki na rok 2023 i lata następne³¹. Program naprawczy został zatwierdzony przez Dyrektora NIL w dniu 4 lipca 2023 r.

Z uwagi na fakt, że na dzień zakończenia czynności kontrolnych, nie upłynął termin sporządzenia sprawozdania finansowego za 2023 r., jak też zwołania Zgromadzenia Wspólników, nie jest znany wynik finansowy Spółki, a w konsekwencji nie można ocenić skuteczności podejmowanych działań.

6.3. InnoCannabi Sp. z o.o.

InnoNIL Sp. z o.o. w celu realizacji projektu badawczego „Opracowanie formulacji w postaci emulsji olej/woda (O/W) na bazie ekstraktów z Cannabis sativa L. var. Sativa, w formie ekstraktów pełnego spektrum cannabinoidów oraz dla czystego kannabidiolu, w formie żelowej i proszkowej”, dalej jako: „projekt CBD”, utworzyła spółkę pod nazwą InnoCannabi Sp. z o.o.

6.3.1. Utworzenie InnoCannabi Sp. z o.o.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników InnoNIL Sp. z o.o. na mocy uchwały nr 9/19 z dnia 10 grudnia 2019 r. wyraziło zgodę na utworzenie nowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą InnoCannabi i objęcia w niej udziałów. Ponadto NZW InnoNIL Sp. z o.o., na mocy uchwały nr 10/2019 z dnia 10 grudnia 2019 r. wyraziło zgodę na objęcie i pełnienie przez [REDAKTOWANE] funkcji Prezesa Zarządu InnoCannabi Sp. z o.o.

Umowa Spółki InnoCannabi Sp. z o.o. została zawarta w dniu 17 grudnia 2019 r., zaś w dniu 19 grudnia 2019 r. InnoCannabi Sp. z o.o. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0000820014.

Do InnoCannabi Sp. z o.o. wniesiono minimalny wymagany wkład pieniężny w wysokości 5.000 zł. W zamian za wkład pieniężny na pokrycie kapitału zakładowego InnoNIL Sp. z o.o. objęła 99 udziałów o łącznej wartości 4.950 zł – o wartości nominalnej 50 zł każdy, natomiast 1 udział o wartości 50 zł objęła Pani Edyta Wołczyńska.

³¹ 1.Zwiększenie aktywności InnoNIL w procesie rozpoznawania rynku, w zakresie możliwości analitycznych innych laboratoriów i kosztów oferowanych przez nie badań;
2.Wprowadzenie w InnoNIL systemu monitorowania i oceny terminowości realizacji zleceń przez NIL wraz z bieżącym urealnianiem proponowanych terminów;
3.Wdrożenie dynamicznego procesu kalkulacji marży, przy uwzględnieniu rodzaju, wielkości i częstotliwości zleceń od danego klienta vs rzeczywiste koszty i ich źródła -high price / high margin;
4.Przyjęcie jednego systemu komunikacji w zakresie polityki rabatowej – InnoNIL jako podmiot komunikujący się z klientem w tym zakresie;
5.Zmniejszenie liczby zleceń na rzecz umów o stałej współpracy i stałych cenników dla danego klienta;
6.Zwiększenie aktywności InnoNIL w procesie poszukiwania podwykonawców zleceń w szczególności w przypadku: technicznego braku możliwości wykonania badania przez NIL, wydłużonego, w porównaniu z rynkowym, terminu realizacji badania przez NIL, znacząco wyższego (50% i więcej), w porównaniu z rynkowym, kosztu realizacji badania przez NIL;
7.Wprowadzenie systemu raportu miesięcznego dla oceny realizacji i efektywności wprowadzanych zmian.

Według stanu na dzień 24 stycznia 2024 r., informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, wskazuje, że kapitał zakładowy InnoCannabi Sp. z o.o. został podniesiony do 50.000 zł, a InnoNIL Sp. z o.o. posiada 100 udziałów o wartości 5.000 zł. Ponadto 790 udziałów o łącznej wartości 39.500 objęła firma

Pozostałych wspólników InnoCannabi Sp. z o.o. nie ujawniono w Krajowym Rejestrze Sądowym³². W toku kontroli nie przedłożono dokumentów w przedmiocie zgody InnoNIL Sp. z o.o. na dokonanie powyższych czynności prawnych.

Zauważenia również wymaga, że w okresie od 17 grudnia do 27 grudnia 2019 r. udziałowcem większościowym w InnoCannabi Sp. z o.o. był InnoNIL Sp. z o.o., a więc państwowa osoba prawna, będącą przedsiębiorcą dominującym. Wobec powyższego, należało podjąć działania mające na celu wdrożenie w InnoCannabi Sp. z o.o. wymogów co do kandydatów na członków organu zarządzającego wynikających z art. 22 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Umowa spółki z dnia 17 grudnia 2019 r. nie zawierała regulacji dotyczących powyższych wymogów. Nie podjęto również działań mających na celu wprowadzenie wymogów, jakie musi spełnić kandydat na członka w drodze uchwały walnego zgromadzenia.

Dodatkowo, zauważyć należy, że z ww. umowy spółki nie wynika, jaki był cel jej utworzenia, w szczególności nie wskazano, że jest to tzw. „spółka projektowa”, zawiązana w celu realizacji projektu CBD. W § 4 umowy wskazano, że przedmiotem działania InnoCannabi Sp. z o.o. są następujące zakresy działalności:

- 1) wydawanie książek;
- 2) działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych;
- 3) pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych;
- 4) działalność firm centralnych (head offices) i holdingów, z wyłączeniem holdingów finansowych;
- 5) pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania;
- 6) pozostałe badania i analizy techniczne;
- 7) badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych;
- 8) pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna gdzie indziej niesklasyfikowana;
- 9) działalność wspomagająca edukację;
- 10) pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana;

Jak wynika z powyższego, przedmiot działalności InnoCannabi Sp. z o.o. oraz InnoNIL Sp. z o.o. są tożsame. Wobec powyższego wątpliwości budzi zasadność powołania podmiotu o podobnym zakresie działania.

6.3.2. Współpraca pomiędzy NIL a InnoCannabi Sp. z o.o.

³² Jak stanowi art. 38 pkt 8 lit. c ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2019 r., poz.1500, z późn.zm.) w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oznacza się wspólników posiadających samodzielnie lub łącznie z innymi co najmniej 10% kapitału zakładowego oraz ilość posiadanych przez tych wspólników udziałów i łączną ich wysokość.

Współpraca pomiędzy NIL a InnoCannabi Sp. z o.o. odbywa się na podstawie umowy o wykonanie prac badawczo-rozwojowych, zawartej w dniu 13 stycznia 2020 r. (wraz z aneksem z dnia 21 czerwca 2021 r.). InnoCannabi Sp. z o.o. występuje na mocy przedmiotowej umowy jako zamawiający, natomiast Instytut jako wykonawca.

Przedmiotem umowy było powierzenie wykonania prac badawczych zgodnie z ustalonym harmonogramem, a także zobowiązanie NIL do przekazania InnoCannabi Sp. z o.o. szczegółowego sprawozdania, know-how oraz wyników i rezultatów realizowanych prac.

Wykonawcą prac ze strony Instytutu był ██████████. Prace badawcze były wykonywane w obszarze działalności Zakładu Metod Spektrometrycznych NIL. Do badań była wykorzystywana aparatura, której właścicielem jest NIL.

Zgodnie z postanowieniami umowy, wszelkie wyniki uzyskane w ramach realizacji ww. umowy, będą przysługiwać InnoCannabi Sp. z o.o. Strony przedmiotowej umowy ustaliły również, że prawa do uzyskania patentów, przysługują zamawiającemu, a więc InnoCannabi Sp. z o.o. Wykonawca – NIL, w ramach wynagrodzenia, przeniósł również na InnoCannabi Sp. z o.o. prawo do zyskania patentu. Uprawnionym do dokonania zgłoszeń i opłat mających na celu ochronę prawną wyników, jest InnoCannabi Sp. z o.o., który ponosi wszelkie koszty związane z powyższą ochroną.

Z powyższego wynika, że prawa własności potencjalnych wyników prac wytworzonych w ramach ww. umowy, nie były własnością Instytutu, lecz InnoCannabi Sp. z o.o. Takie uregulowanie przynależności praw majątkowych do rezultatów badawczych, mogło wykluczyć Instytut z ewentualnego procesu komercjalizacyjnego, a co za tym idzie roli potencjalnego beneficjenta korzyści. Ponadto, przeniesienie praw autorskich do rezultatów prac, pozbawiło NIL kontroli nad eksploatacją wyników badań.

Zgodnie z aneksem do umowy zawartym w dniu 21 czerwca 2021 r., wynagrodzenie za wykonane prace badawcze oraz przeniesienie praw autorskich majątkowych do wyników, jak i przeniesienie innych praw i udzielenie zezwoleń w stosunku do wyników oraz podjęcie innych zobowiązań przewidzianych w umowie, zostanie uregulowane w 8 częściach, w łącznej wysokości 4.151.318 zł., przy czym 876.044 zł stanowi wynagrodzenie za badania wykonane w 2019 r. Zauważyć należy, że w umowie nie wskazano źródła finansowania projektu CBD.

Instytut z tytułu realizacji przedmiotu umowy otrzymał wynagrodzenie w kwocie 1.525.239,02 zł netto, zgodnie z pkt 1 i 2 załącznika nr 2 do umowy z dnia 13 stycznia 2020 r. Instytut w związku z realizacją przedmiotowego projektu poniósł koszty bezpośrednie w łącznej wysokości 166.108,98 zł (107.742,08 zł w 2020 r., 58.366,90 zł w 2021 r.).

W toku kontroli przedłożono pismo DN/088/22 z dnia 10 lutego 2022 r., stanowiące wezwanie do zapłaty, celem kontynuowania prac w ramach III etapu. Z uwagi na brak reakcji InnoCannabi Sp. z o.o., pismem z dnia 12 kwietnia 2022 r. o znaku DN/230/22, wezwano Spółkę do zaprzestania dokonywania naruszeń umowy zawartej w dniu 13 stycznia 2020 r., tj. dokonanie zapłaty wynagrodzenia w kwocie 250.000 zł brutto oraz odbioru Raportu z II etapu badań wykonanych na podstawie ww. umowy. Zapłata powyższej kwoty, a także zaakceptowanie raportu z tego etapu prac, była warunkiem rozpoczęcia kolejnego etapu badań. W tym momencie można było również podjąć decyzję o kontynuacji prac badawczo-rozwojowych lub zakończeniu współpracy.

Z uwagi na brak odpowiedzi InnoCannabi Sp. z o.o. na powyższe wezwanie, Instytut pismem z dnia 19 maja 2022 r. o znaku DN/273/22 wypowiedział ze skutkiem natychmiastowym

Umowę o wykonanie prac badawczo-rozwojowych z dnia 13 stycznia 2020 r. Wypowiedzenie zostało nadane listem poleconym. Z uwagi na podwójne awizowanie zawiadomienia oraz fakt jego niepodjęcia w terminie przez InnoCannabi Sp. z o.o., w ocenie NIL skutek wypowiedzenia przedmiotowej umowy nastąpił w dniu 10 czerwca 2022 r.

6.3.3. Współpraca pomiędzy InnoNIL Sp. z o.o. a InnoCannabi Sp. z o.o.

W toku kontroli oświadczone³³, że InnoNIL Sp. z o.o. nie pełnił żadnej roli oraz nie posiadał żadnych udziałów w projekcie CBD. Jak wyjaśniono w toku kontroli, InnoNIL Sp. z o.o. poprzez udziały objęte w Spółce InnoCannabi zabezpieczał interes NIL na okoliczność ewentualnej komercjalizacji wyników badań.

Powyższe oświadczenie nie jest zbieżne z ustaleniami kontroli, bowiem ustalono, że InnoCannabi Sp. z o.o. jako zleceniodawca powierzył InnoNIL Sp. z o.o. prowadzenie projektu CBD, na podstawie umowy z dnia 31 stycznia 2020 r. o prowadzenie projektu badawczego. Umowę w imieniu InnoCannabi Sp. z o.o. podpisała [REDAKTOWANO] Prezes Zarządu, co należy podkreślić w tym okresie pełniła również funkcję Prezesa InnoNIL Sp. z o.o. Jednakże w imieniu InnoNIL Sp. z o.o. umowę podpisał pełnomocnik – radca prawny [REDAKTOWANO]. Na mocy ww. umowy, obowiązkiem InnoNIL Sp. z o.o. było zarządzanie grupą projektową, zaplanowanie, wdrożenie, koordynacja i kontrola wszystkich zadań związanych z cyklem życia projektu CBD na podstawie metodologii Agile. Za świadczenie ww. usług InnoNIL Sp. z o.o. przysługiwało ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 477.866 zł. InnoNIL Sp. z o.o. z tytułu realizacji ww. umowy otrzymała pierwszą część wynagrodzenia w wysokości 123.956 zł³⁴.

W tym kontekście zauważyć należy, że zapisy umowy o wykonanie prac badawczo-rozwojowych zawartej w dniu 13 stycznia 2020 r. pomiędzy NIL a InnoCannabi Sp z o.o., nie przewidywały koordynacji projektu przez podmioty trzecie, w szczególności InnoNIL Sp. z o.o. Co więcej, w punkcie 3.7 przedmiotowej umowy, strony zobowiązały się do *prowadzenia wspólnych spotkań konsultacyjnych w celu omówienia postępu w zakresie realizacji prac badawczych, zaś zgodnie z punktem 3.12 żadna ze stron nie jest upoważniona do reprezentowania drugiej strony w stosunku do jakichkolwiek stosunków z osobami trzecimi oraz do składania jakichkolwiek wiążących oświadczeń w imieniu tej strony osobom trzecim.*

Mając na uwadze powyższe należy zauważyć, że projekt z uwagi na niewywiązanie się inwestora z płatności określonych w umowie został zamknięty i aktualnie nie są prowadzone żadne prace w przedmiotowym zakresie, tym samym nie osiągając celu projektu. Pomimo zawarcia umowy na prowadzenie projektu badawczego, w toku kontroli nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej udział InnoNIL Sp. z o.o. w celu skutecznego prowadzenia projektu. Podkreślić również należy, że InnoNIL Sp. z o.o. – jako spółka celowa Instytutu, nie zabezpieczyła należycie interesu NIL. Wykonawca umowy o wykonanie prac badawczo-rozwojowych, tj. Instytut, przeniósł na zamawiającego, tj. InnoCannabi Sp. z o.o. prawa własności intelektualnej do wyników badań oraz know-how. Taka konstrukcja umowy powoduje, że Instytut nie może zaprezentować efektów swoich działań.

Nie można pominąć również faktu, że InnoNIL Sp. z o.o. jako współnik w InnoCannabi Sp. z o.o., powinien wziąć udział w Zgromadzeniu Wspólników, bowiem zgromadzenie wspólników jest obligatoryjnym organem spółki, utworzonym z mocy prawa przez

³³ Pismo o znaku DN/425/14/23 z dnia 15 stycznia 2024 r.

³⁴ Pismo NIL nr DN/425/9/23 z dnia 19 grudnia 2023 r.

wspólników spółki. Do wyłącznej właściwości wspólników, poprzez podjęcie stosownej uchwały, w trybie art. 228 pkt 1 KSH należy m.in. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy.

Zgodnie z informacją przedłożoną w toku kontroli³⁵, InnoNIL Sp. z o.o. nie wzięła skutecznego udziału w Zgromadzeniach Wspólników InnoCannabi Sp. z o.o., które odbywały się w latach 2022-2023.

InnoNIL Sp. z o.o. zawiadomiony został drogą mailową w dniu 25 lipca 2022 r. o zwołaniu Zgromadzenia Wspólników w celu zatwierdzenia sprawozdania finansowego, które miało odbyć się 12 sierpnia 2022 r. o godz. 13:00 w trybie zdalnym. Jednak mimo podjętych prób kontaktu telefonicznego, InnoCannabi Sp. z o.o. nie udostępniło stosownego łącza.

Tożsama sytuacja wystąpiła w 2023 r. Zawiadomienie o Zgromadzeniu Wspólników przekazano do InnoNIL Sp. z o.o. w dniu 19 października 2023 r. Wyznaczono termin zgromadzenia na dzień 3 listopada 2023 r. godz. 12:00. Mimo podjętych prób kontaktu telefonicznego, InnoCannabi Sp. z o.o. nie udostępniło stosownego łącza. InnoNIL Sp. z o.o. otrzymał jedynie w dniu 2 listopada 2023 r. powiadomienie o fakcie pozostawiania [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] na zwolnieniu lekarskim, a w związku z tym braku możliwości organizacji Zgromadzenia Wspólników.

Według stanu na dzień 24 stycznia 2024 r., informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, w Dziale 3, Rubryce 2 wskazuje że InnoCannabi Sp. z o.o. złożył roczne sprawozdanie finansowe wraz z uchwałą lub postanowieniem o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego odpowiednio: 15 października 2021 r. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r., 3 listopada 2022 r. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. oraz 18 lipca 2023 r. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.

Brak udziału InnoNIL Sp. z o.o. w Zgromadzeniu Wspólników InnoCannabi Sp. z o.o. należy uznać za działanie niespełniające kryterium legalności, a także stanowi o braku zapewnienia odpowiedniego nadzoru nad działalnością InnoCannabi Sp. z o.o.

W tym kontekście również działania InnoCannabi Sp. z o.o. należy ocenić negatywnie z punktu widzenia legalności działań. Należy zauważyć, że art. 17 § 1 KSH stanowi, że jeżeli do dokonania czynności prawnej przez spółkę ustawa wymaga uchwały wspólników, czynność prawna dokonana bez wymaganej uchwały jest nieważna.

Dodatkowo należy zauważyć, że zgodnie z art. 231 § 1 KSH, zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Zgodnie z art. 231 § 2 KSH, rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, powzięcie uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty, udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków, mieści się w katalogu przedmiotu obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników, które powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie roku obrotowego. Wyznaczenie terminów późniejszych niż wskazuje to ustawa, należy uznać za działanie nierzetelne i niespełniające wymogów należytej staranności.

6.4. Oncoboost Sp. z o.o.

³⁵ Pismo NIL nr DN/425/16/23 z dnia 22 stycznia 2024 r.

InnoNIL Sp. z o.o. w kontrolowanym okresie brała udział w procesach dążących do komercjalizacji wyników badań, m.in. poprzez obejmowanie udziałów w spółkach celowych, które powstawały celem dalszego rozwoju prowadzonych prac badawczych przez NIL we współpracy z podmiotami trzecimi.

Realizacją powyższego zamierzenia było objęcie udziałów w Oncoboost Sp. z o.o. InnoNIL Sp. z o.o. objęła 10 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, po uzyskaniu zgody NZW Spółki, wyrażonej 24 stycznia 2020 r. w uchwale nr 2/2020.

W ramach współpracy pracowników NIL oraz Uniwersytetu Warszawskiego prowadzono projekt badawczy w zakresie nowego sposobu wytworzenia liposomowej mieszaniny doksorubicyny i izotiocyanianu wykazującej zwiększone własności przeciwnowotworowe w porównaniu z własnościami poszczególnych składników kompozycji. Badania, które wykonał NIL nie były projektem realizowanym i finansowanym przez NIL. Stanowiły jeden z elementów badań realizowanych przez Uniwersytet Warszawski, w związku z czym NIL nie poniósł kosztów związanych z jego realizacją, a koszty te zostały poniesione przez Uniwersytet Warszawski.

Badania, w ramach realizowanej współpracy, zakończyły się na etapie rejestracji zgłoszenia w Urzędzie Patentowym RP 23 listopada 2021 r., pod numerem P.439632 dla wynalazku pod nazwą: „Nośnik lipidowy leku, formułacja farmaceutyczna, ich zastosowania oraz sposób wytwarzania nośnika lipidowego leku, nośnik otrzymany takim sposobem oraz jego zastosowania”. Inicjatorem zgłoszenia patentowego z ramienia NIL [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] pracownik naukowy Instytutu. Ponadto jako zgłaszającego/uprawnionego do zgłoszenia patentowego wskazano Uniwersytet Warszawski oraz Oncoboost Sp. z o.o.

Ww. strony zawarły w dniu 17 sierpnia 2021 r. umowę nr UOTT/T710/2021 o wspólności prawa do uzyskania patentu oraz o wspólności prawa z patentu, gdzie określono wzajemne uprawnienia i obowiązki związane ze wspólnym prawem do uzyskania patentu oraz prawem z patentu. Udział w przedmiotowym projekcie poszczególnych jednostek kształtuje się następująco: Narodowy Instytut Leków – 58%, Uniwersytet Warszawski – 38%, Oncoboost Sp. z o.o. – 4%. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych, z uwagi na brak zysków z przedmiotowego patentu, żadne rozliczenia nie były realizowane.

Zgodnie z ustaleniami kontroli, InnoNIL sp. z o.o. nie pełnił żadnej roli oraz nie posiadał żadnych udziałów w przedmiotowych badaniach, a jedynie przez udziały objęte w Spółce Oncoboost zabezpieczał interes NIL na okoliczność ewentualnej komercjalizacji wyników badań. Niemniej jednak jak ustalono, InnoNIL Sp. z o.o., na wniosek udziałowców większościowych, nie sprzeciwił się propozycji zbycia 100% udziałów Oncoboost Sp. z o.o. nabywcy zewnętrznemu i z dniem 28 lutego 2023 r. wyraził zgodę na zbycie posiadanych udziałów.

Biorąc pod uwagę ustalenia kontroli, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli, zalecam Pani Dyrektor:

- 1) dokonywanie w sposób systematyczny oceny jakości i efektywności pracy pracowników innych niż zatrudnionych na stanowiskach naukowych i badawczo-technicznych;
- 2) kontynuowanie działań w celu optymalizacji procesu finansowania działalności Instytutu w długiej perspektywie czasowej;
- 3) ustalanie rocznych planów finansowych Instytutu w terminach umożliwiających ich realizację z początkiem roku;

- 4) ustalenie regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, zgodnego z postanowieniami ustawy o instytutach;
- 5) podejmowanie działań mający na celu wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych przy wykorzystaniu potencjału naukowego Instytutu;
- 6) dokonanie analizy bieżących i przewidywanych zasobów możliwych do komercjalizacji;
- 7) podjęcie, w ramach uprawnień Zgromadzenia Wspólników, decyzji w zakresie zasadności dalszego funkcjonowania InnoNIL Sp. z o.o., z uwzględnieniem jej sytuacji finansowej, jak też braku podejmowania skutecznych działań w celu transferu wyników badań naukowych lub prac rozwojowych do gospodarki;
- 8) bieżące informowanie Ministra Zdrowia o podejmowanych działaniach dotyczących InnoNIL Sp. z o.o.,
- 9) spowodowanie zapewnienia przez NIL w ramach uprawnień Zgromadzenia Wspólników InnoNIL Sp. z o.o., adekwatnego nadzoru nad działalnością InnoCannabi Sp. z o.o.

Przedstawiając powyższe zalecenia, oczekuję od Panią Dyrektor, **w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego**, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach w celu ich realizacji lub przyczynach ich niepodjęcia.

Ponadto, informuję Panią Dyrektor, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Rafał Głowczyński
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/